

RAAP-RAPPORT 5489

Plangebied Maastrichterlaan 83-85 te Vaals

Gemeente Vaals

Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Plangebied Maastrichterlaan 83-85 te Vaals, gemeente Vaals; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Versie: 18-01-2022

Auteur: drs. E.J.N. Rondags

Projectcode: VAAMA

Bestandsnaam: RAAPrap_5489_VAAMA_20220118

Autorisatie: drs. M. Janssens

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2022

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

Inleiding

In opdracht van de gemeente Vaals heeft RAAP in november 2021 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Maastrichterlaan 83-85 te Vaals (gemeente Vaals). Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning (sloop bestaande gebouwen). Later zal wellicht ook een nieuw bestemmingsplan opgemaakt worden.

Resultaten

Het plangebied ligt op een helling van een hoger gelegen gebied naar het beekdal van de Selzerbeek. Op basis van de geomorfologische ligging op de overgang van een afbraakwand naar een lösswand worden in het plangebied (restanten van) brikgronden verwacht. Direct ten zuiden van het plangebied bevindt zich de oude dorpskern van Vaals, die voor het eerst vermeld wordt in 1041. Het plangebied kent een historisch gebruik als weiland, totdat in 1905 het Clarissenklooster gebouwd wordt en in onbruik geraakt in 1942. Vanaf de jaren '50 / '60 van de 20e eeuw is er een tankstation (Esso Lux) en later ook een parkeergarage in het plangebied aanwezig.

Voor het plangebied geldt er op basis van bovenstaande een middelhoge archeologische verwachting voor nederzittingsresten vanaf het neolithicum t/m de nieuwe tijd. Deze worden in de top van de ongeroerde leem of löss verwacht, onder de humeuze bovengrond en/of eventuele opgebrachte pakketten (indien nog aanwezig). Op basis van bouwplannen van de bestaande bebouwing, alsook de boorstaten van het aanvullend milieuonderzoek, kan echter aangenomen worden dat de natuurlijke bodem en de voor archeologie relevante lagen in het plangebied voor het grootste deel verstoord zijn. De gebouwen ter plaatse van nr. 83 (woonhuis) en nr. 85 (parkeergarage) zijn onderkelderd. Buiten de kelders zijn er ook aanwijzingen voor vele, maar eerder lokale verstoringen. Het gaat hierbij om ingegraven olietanks met daaraan gerelateerde leidingen, poerfunderingen van een luifel/bijgebouwen, en overige leidingen. De boorstaten wijzen op geroerde bodemlagen tot minimaal 1 m –Mv, in het noordelijk deel van het plangebied. Waarschijnlijk kunnen deze gerelateerd worden aan het voormalige Clarissenklooster uit de eerste helft van de 20e eeuw.

Advies

Vanwege de verwachte verstoring van de natuurlijke bodem en de voor archeologie relevante lagen, worden in het plangebied geen gaaf bewaarde archeologische vindplaatsen meer verwacht. Geadviseerd wordt om het plangebied voor ontwikkeling vrij te geven.

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Vaals, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Kader	5
1.2 Administratieve gegevens.....	8
1.3 Doel- en vraagstelling	8
2 Bureauonderzoek	11
2.1 Methode	11
2.2 Aardkundige situatie	11
2.3 Archeologische gegevens.....	12
2.4 Historische situatie	16
2.5 Huidige situatie	20
2.6 Toekomstige situatie	22
3 Gespecificeerde archeologische verwachting	23
4 Conclusies en advies	25
4.1 Conclusie	25
4.2 Advies	25
4.3 Tot slot.....	26
Literatuur	27
Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices	28

1 Inleiding

1.1 Kader

Aanleiding

In opdracht van de gemeente Vaals heeft RAAP in november 2021 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Maastrichterlaan 83-85 te Vaals (gemeente Vaals; figuur 1).

Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning (sloop bestaande gebouwen). Later zal wellicht ook een nieuw bestemmingsplan opgemaakt worden.

Juridisch en beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente is de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de eventueel aanwezige archeologische waarden.

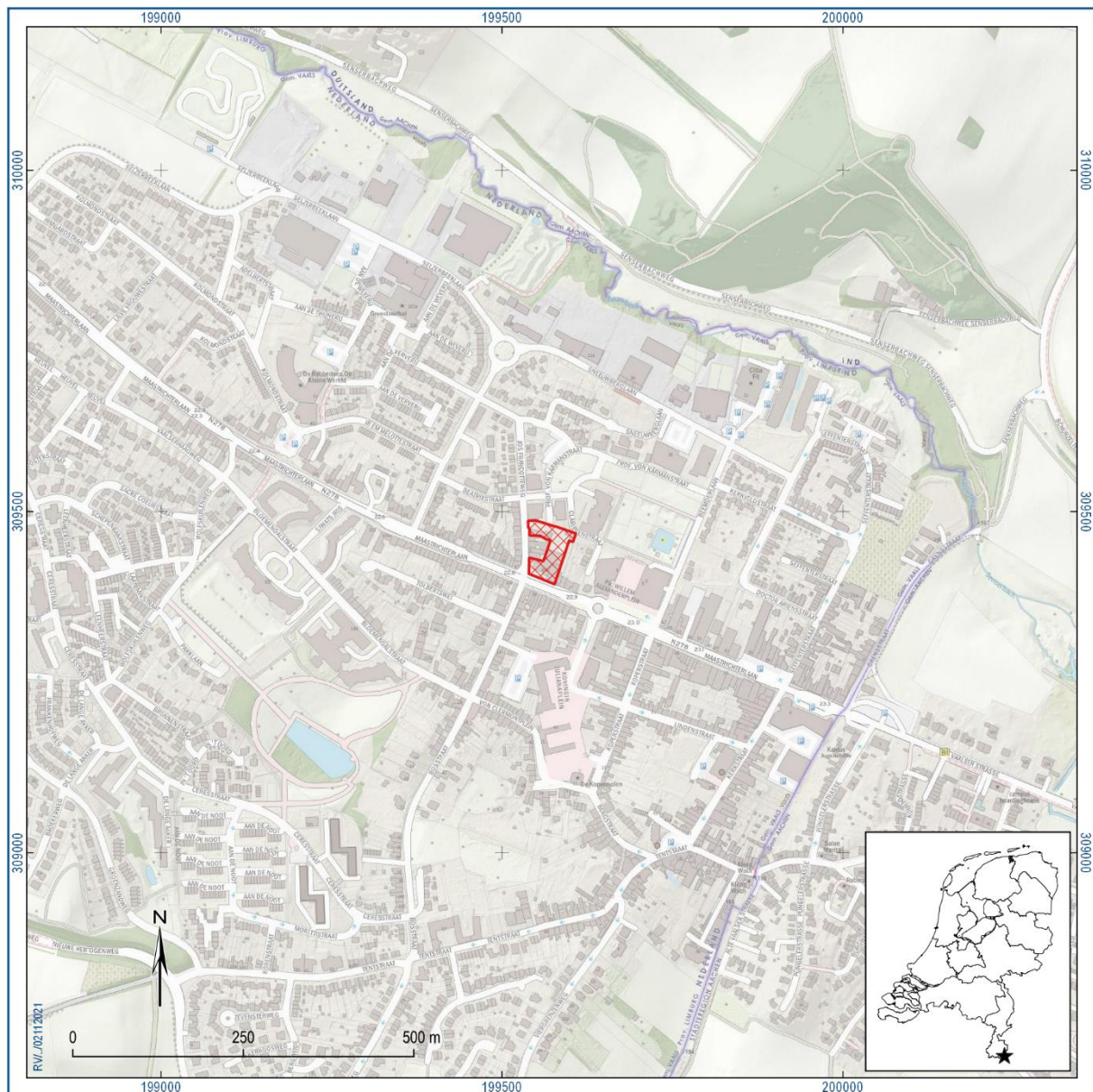
Op de archeologische verwachtings- en beleidskaart van de gemeente Vaals (Putten et al., 2010) ligt het plangebied grotendeels in een zone met een middelhoge archeologische verwachting (figuur 2). Het beleid voor deze zone schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 1000 m² én dieper dan 50 cm -Mv (in de bebouwde kom) / een bestemmingsplanwijziging voor een gebied groter dan 2500 m², een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd (Waarde-Archeologie 5). Deze voorschriften zijn verankerd in het bestemmingsplan “Kern Vaals” (onherroepelijk, vastgesteld 2015-04-13; ruimtelijkeplannen.nl). De omvang van de sloop (meer dan 1000 m² en dieper dan 50 cm -Mv) en de grootte van het plangebied (3365 m²) zijn groter dan de vrijstellingsgrenzen. Een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is daarom verplicht conform het vigerend beleid.

Kwaliteitsborging

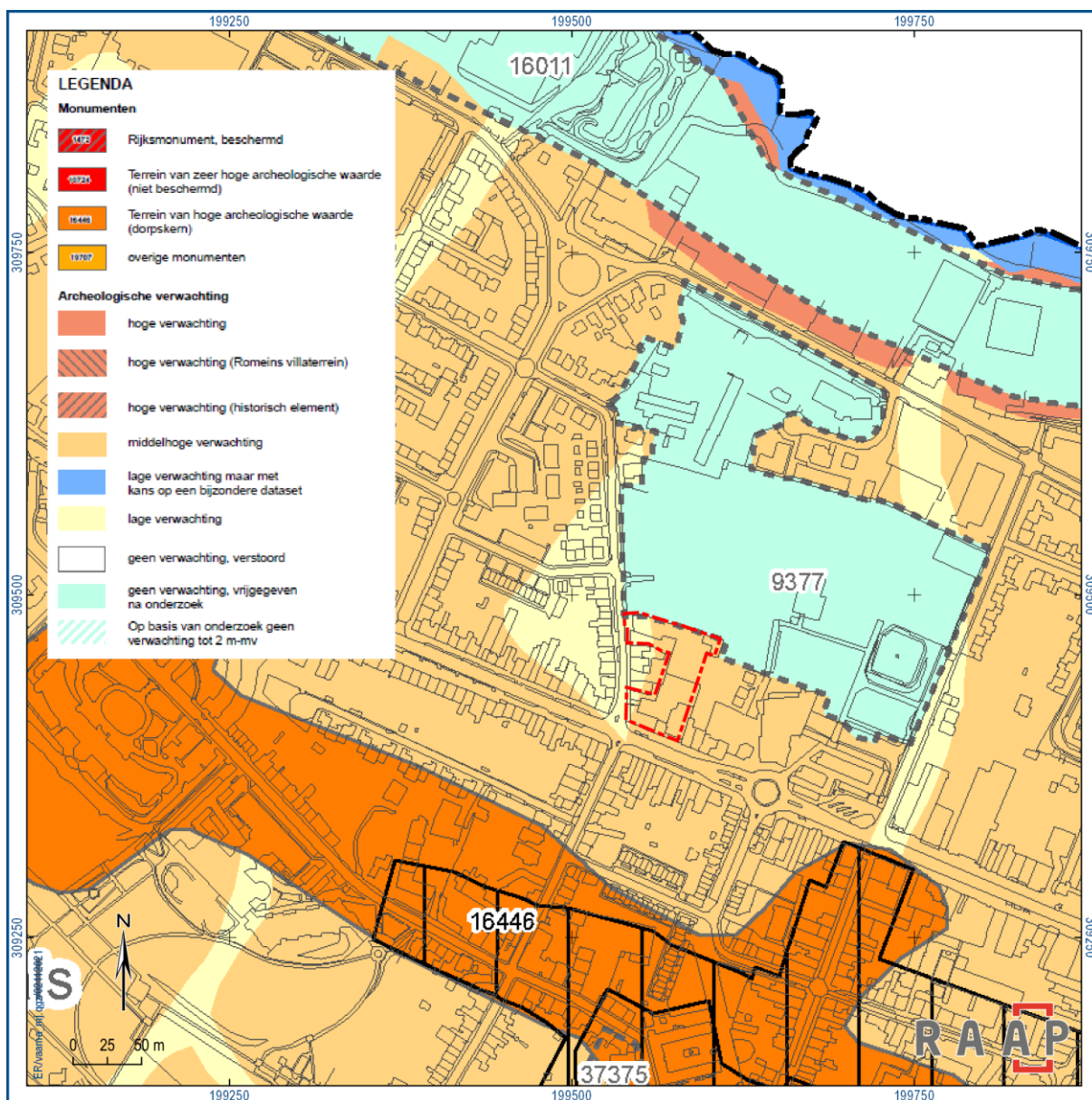
De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL4000, conform artikel 5.4 van de Erfgoedwet. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), is door de minister aangewezen als norm.

RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van Eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, alsmede 4004 Opgraven (landbodems).

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

Figuur 1. Aanduiding plangebied (rood gearceerd). Inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Uitsnede gemeentelijke archeologische verwachtings- en beleidskaart met daarop het plangebied (rode stippellijn; Putten et al., 2010).

1.2 Administratieve gegevens

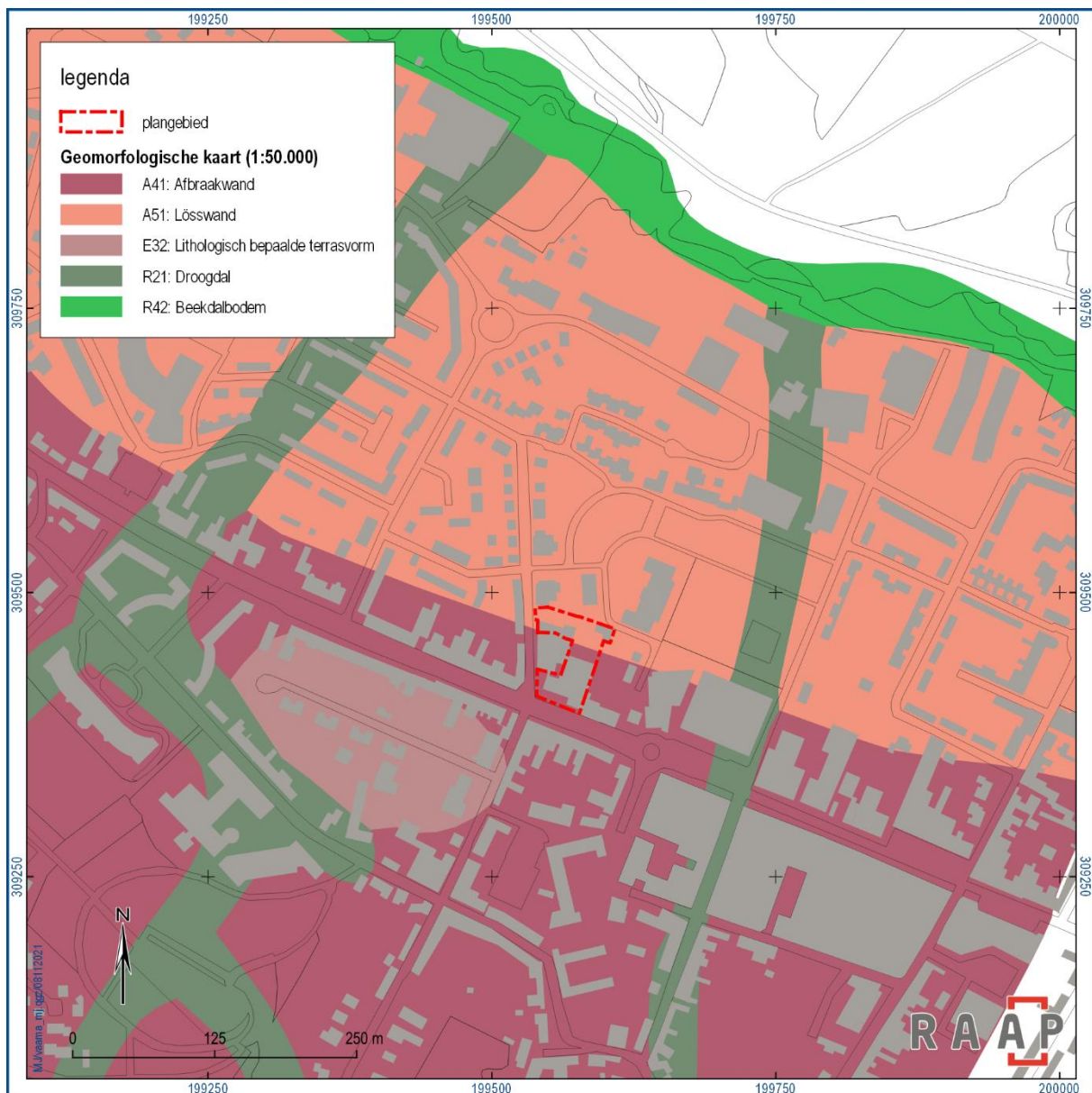
Type onderzoek	Bureauonderzoek
Opdrachtgever	Gemeente Vaals
Bevoegde overheid	Gemeente Vaals
Plaats	Vaals
Gemeente	Vaals
Provincie	Limburg
Centrumcoördinaten (X/Y)	199575/309435
Toponiem	Maastrichterlaan, Jos Francotteweg
Kadastrale gegevens	VAA00A8645, VAA00A8646, VAA00A8269, VAA00A8270, VAA00A6375
Oppervlakte plangebied	3365 m ²
Afbakening onderzoeksgebied	Tijdens onderhavig onderzoek is het plangebied inclusief een zone van 500 m rondom het plangebied onderzocht.
Onderzoeksperiode	November 2021
Uitvoerder	RAAP Zuid
Projectleider	drs. E.J.N. Rondags
Projectmedewerkers	Niet van toepassing
RAAP-projectcode	VAAMA
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer	5130048100
Beheer en plaats documentatie	RAAP regio Zuid te Weert en op termijn ARCHIS en E-Depot.

Tabel 1. Administratieve gegevens.

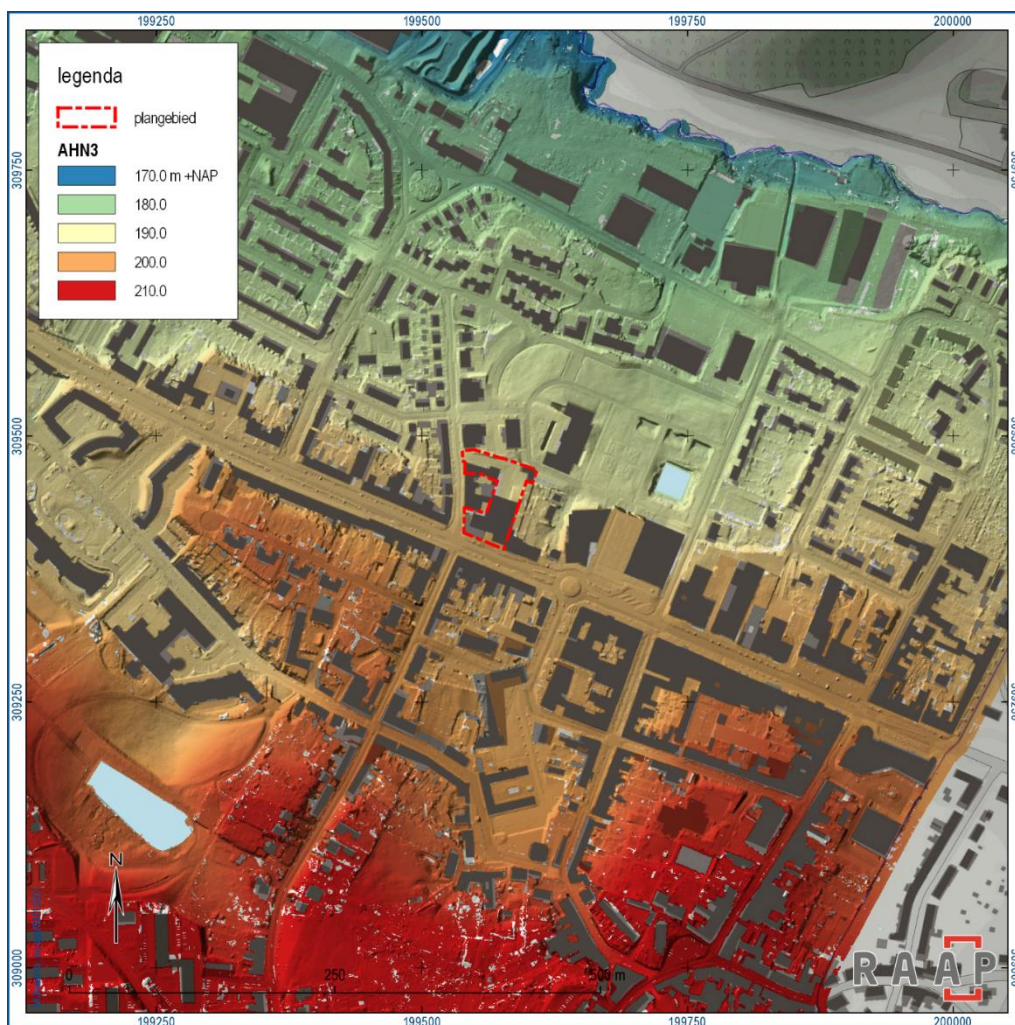
1.3 Doel- en vraagstelling

De doelstelling van het archeologisch vooronderzoek is het vaststellen van de archeologische waarde van het terrein, dan wel de archeologische vindplaats. Daartoe wordt informatie verzameld over bekende en verwachte archeologische resten teneinde een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Hiertoe is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd:

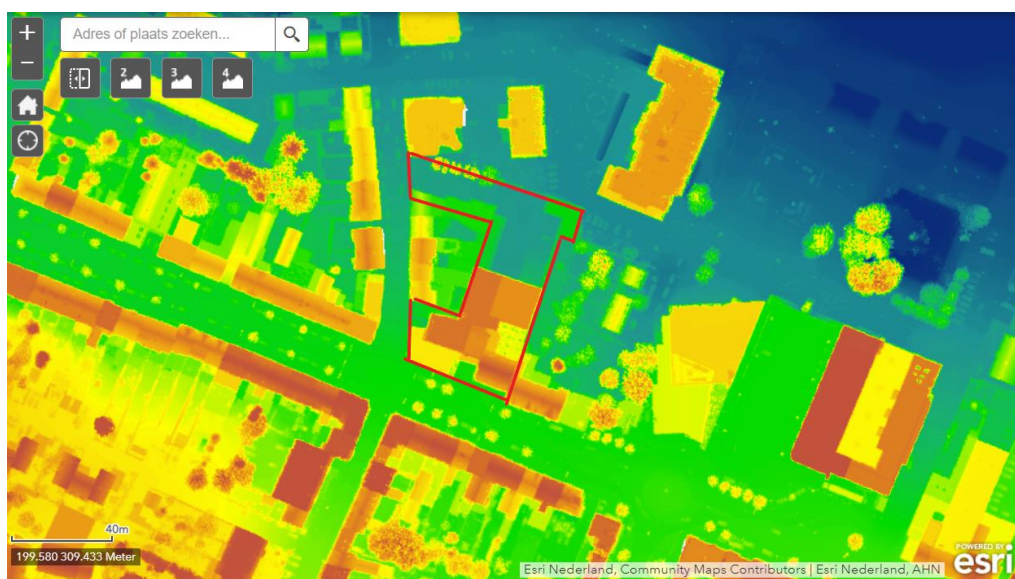
- *Hoe ziet de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?*
- *Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen in en rond plangebied zijn reeds bekend?*
- *Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?*
- *Wat is de gespecificeerde verwachting ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied? En wat zijn hiervan de prospectiekenmerken?*
- *Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?*
- *Op welke wijze kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?*
- *Met de inzet van welke zoekmethoden kunnen verwachte resten systematisch opgespoord worden (zoeksleuven, booronderzoek, veldkartering, geofysisch etc.)?*

Figuur 3. De geomorfologische context van het plangebied (bron: Koomen & Maas, 2004).

Figuur 4. Uitsnede AHN ruimere omgeving plangebied (bron: <https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer>).

Figuur 5. Uitsnede AHN directe omgeving plangebied (bron: <https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer>). De blauwe kleuren geven de laagste ligging aan, de rode de hoogste.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek dient ervoor om – op basis van verschillende bronnen – inzicht te krijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en de sporen die het menselijk gebruik in de loop van de tijd heeft achtergelaten. Met behulp van deze gegevens wordt een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Naast de conform de KNA verplichte bronnen is door de gebiedsexperts van RAAP een beredeneerde keuze gemaakt uit betrouwbare bronnen die voor de archeologische verwachting relevante informatie bevatten (zie bijlage 2 voor de motivering). Daarvoor is gebruik gemaakt van de landelijke en voor RAAP digitaal beschikbare archieven. Voor de beschrijving van de historische situatie is gebruik gemaakt van hiervoor relevante informatiedragers. Voor de actuele metadata van de verzamelde gegevens (gemeente, plaats, etc.) wordt verwezen naar het van toepassing zijnde data-archief.

2.2 Aardkundige situatie

Geologische situatie (Weerts e.a., 2006)	Leem of löss (Formatie van Bortel, Laagpakket van Schimmert; Bx7). De löss is aan het einde van de laatste ijstijd (het Weichselien: ca. 120.000-10.000 jaar geleden) door de wind afgezet en dekt oudere afzettingen (zand[steen] en klei) van de Formatie van Vaals (Va1) af. Deze laatste zijn afgezet in het Krijt (145-66 miljoen jaar geleden).
Geomorfologische situatie (Koomen & Maas, 2004)	Het plangebied ligt volgens de geomorfologische kaart op de overgang van een afbraakwand naar een lösswand (figuur 3). Ruimer bekeken, ligt het plangebied op de helling van een hoger gelegen gebied in het zuiden naar het beekdal van de Selzerbeek in het noorden. De Selzerbeek stroomt op circa 350 m van het plangebied. Dit is goed te zien op het AHN (figuur 4). Het plangebied helt af van zuid naar noord (ca. 197 naar 191 m +NAP). Op basis van het AHN is overigens te zien dat het plangebied niet systematisch is opgehoogd, zoals wel het geval is ter plaatse van de bebouwing die net ten westen van het plangebied aanwezig is, alsook bij een parkeerterrein ten oosten van het plangebied (figuur 5: "perceelsgebonden" groene vlakken). De gele en rode vlakken in het zuiden van het plangebied komen overeen met daken (o.a. ook de luifel van het tankstation). Plaatselijke ophogingen kunnen niet worden uitgesloten in het zuidelijk deel (bijv. een oprit, zie links op figuur 11).
Ouderdom geomorfologische structuur	Laat-pleistoceen leemdek, bovenop afzettingen uit het Krijt.
Bodemkundige situatie	De bodem is in het plangebied niet gekarteerd, vanwege de ligging in de bebouwde kom. Op basis van de geomorfologische ligging van het plangebied ter plaatse van een afbraakwand of lösswand, worden in het plangebied (restanten van) brikgronden verwacht. Bij een intact profiel (radebrikgrond) zal de bodemopbouw bestaan uit een humeuze, A-horizont, een lichtbruingrijze E-horizont (uitspoeling van klei), een (rood)bruine Bt-horizont (inspoeling van klei), en een bruine BC-horizont (overgangslaag naar de C-horizont). Vanwege de ligging op een helling is het bovenste deel van de bodem waarschijnlijk al geërodeerd als gevolg van hellingerosie. Indien de bodem nog intact is vanaf de Bt-horizont kan de bodem geclassificeerd worden als een bergbrikgrond. Indien

	ook de Bt-horizont niet meer aanwezig is, gaat het om een vaaggrond. Bij het booronderzoek ten noorden van het plangebied (MUVA-terrein, zie tabel 5) werd een pakket colluvium aangetroffen bovenop de C-horizont. Dit was daar 1,1 tot 1,7 m dik (inclusief bouwvoor). Colluvium betreft bodemmateriaal dat door bodemerosie van de helling is afgespoeld en aan de voet van de helling is afgezet. Hoe lager op de helling hoe dikker het pakket colluvium. Het zuidelijke deel van het plangebied is gelegen op een afbraakwand; hier wordt geen colluvium verwacht omdat kan worden aangenomen dat hier erosie heeft opgetreden ('afbraak'). In het noordelijk deel van het plangebied, dat lager is gelegen op een lösswand, kan mogelijk wel colluvium aanwezig zijn. Dit pakket zal veel minder dik zijn als vastgesteld bij het MUVA-terrein, aangezien het MUVA-terrein lager op de helling ligt.
Verwachte diepteligging van archeologisch relevante lagen	Doorgaans direct onder de humeuze bovengrond en/of eventuele plaatselijke opgebrachte pakketten. In het noorden kan een (dunne) laag colluvium aanwezig zijn. In het plangebied is er waarschijnlijk geen humeuze bovengrond meer aanwezig (bestaande bebouwing en verharding).

Tabel 2. Overzicht van geraadpleegde geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het plangebied en de directe omgeving.

2.3 Archeologische gegevens

Gemeentelijk archeologiebeleid

Bestemmingsplan	Dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie 5' (bestemmingsplan "Kern Vaals"; www.ruimtelijkeplannen.nl). Het beleid voor deze zone schrijft voor een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd: - bij bodemingrepen groter dan 1000 m² én dieper dan 50 cm -Mv (in de bebouwde kom); - bij een bestemmingsplanwijziging voor een gebied groter dan 2500 m².
Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart	Grotendeels middelhoge archeologische verwachting. Het uiterste westen ligt in een zone met een lage archeologische verwachting (figuur 2).
Gemeentelijke archeologische beleidskaart	Grotendeels middelhoge archeologische verwachting. Het uiterste westen ligt in een zone met een lage archeologische verwachting.

Tabel 3. Overzicht van het geldende archeologiebeleid en achterliggende verwachtingskaart.

Bekende archeologische gegevens

In het plangebied zijn in ARCHIS nog geen archeologische monumenten en vondstmeldingen bekend. Binnen een straal van 500 m rondom het plangebied wel (zie tabel 4 en figuur 6).

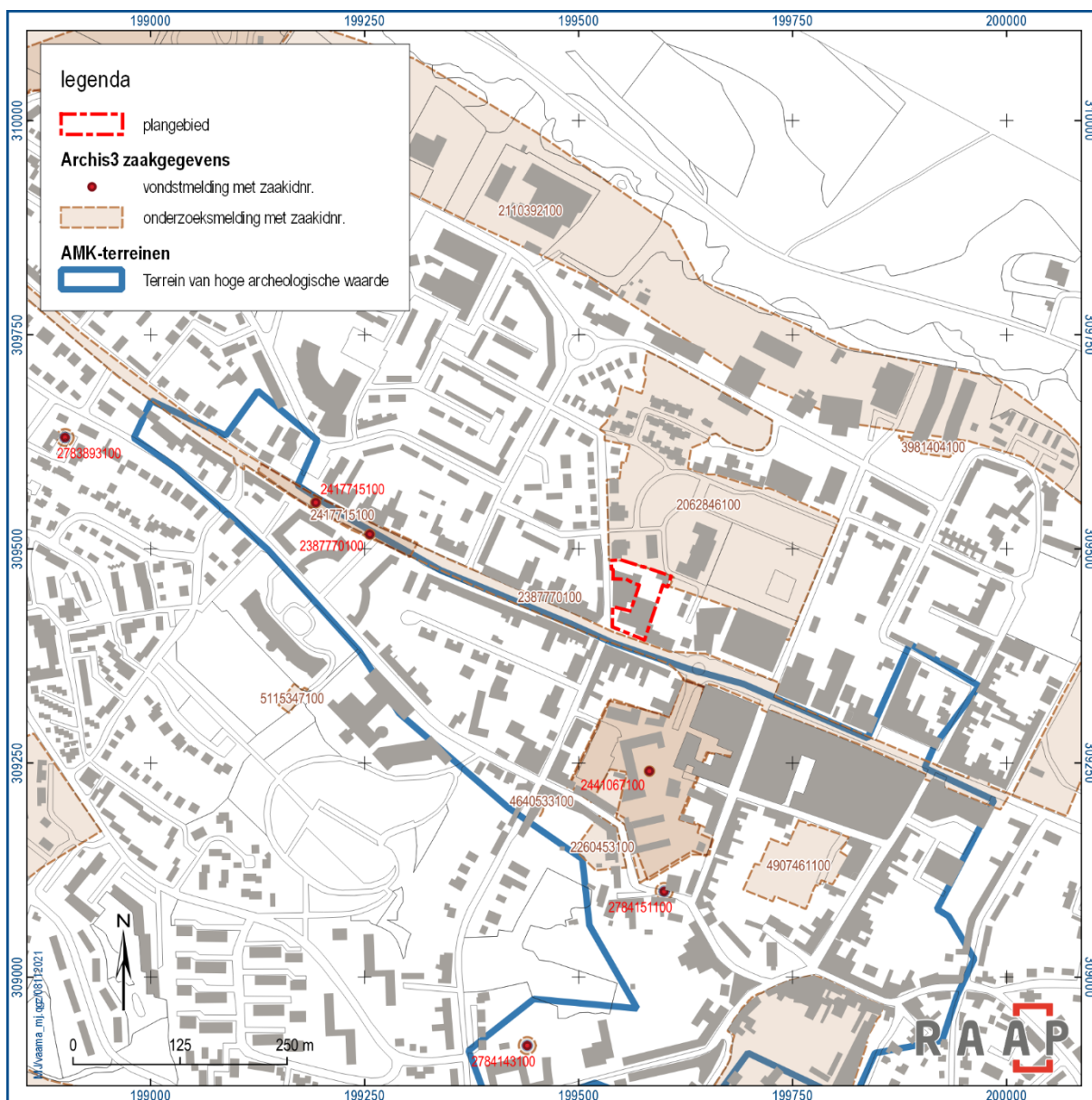
Direct ten zuiden van het plangebied bevindt zich een terrein van hoge archeologische waarde (AMK-monumentennr. 16446). Het betreft de oude dorpskern van Vaals, waar een hoge verwachting is voor bewoningssporen uit de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd. De vondstmeldingen binnen een

straal van 500 m rondom het plangebied (tabel 4) kunnen over het algemeen ook gerelateerd worden aan de ligging binnen de historische dorpskern.

Monument	Ligging	Complex	Datering	Materiaal	Diepte	Waarde
16446	Direct ten zuiden	bewoning	late middeleeuwen-nieuwe tijd	divers	onbekend	hoge archeologische waarde

Zaakidnr.	Ligging	Complex	Datering	Materiaal	Diepte	Verzamelwijze
2441067100	165 m ten zuiden	bewoning	vroege middeleeuwen D-nieuwe tijd	keramiek, bot, metaal, munten, muurresten, paalgaten	onbekend	archeologisch: proefsleuven
2784151100	300 m ten zuiden	bewoning	midden nieuwe tijd	keramiek (o.a. steengoed), glas	onbekend	niet-archeologisch: graafwerk
2784143100	495 m ten zuiden	bewoning	vroege-midden nieuwe tijd	keramiek (o.a. steengoed, pijpvaardewerk), glas, munten	onbekend	niet-archeologisch: graafwerk
2387770100	305 m ten westen	onbekend	nieuwe tijd, waarschijnlijk 19e eeuw	bakstenen fundering	onbekend	archeologisch: booronderzoek
2417715100	375 m ten westen	bewoning	late nieuwe tijd	keramiek, glas, kuil, put, muur	onbekend	archeologisch: begeleiding

Tabel 4. Overzicht van de bekende archeologische monumenten en archeologische vondstlocaties in en rond het plangebied.

Figuur 6. Overzichtkaart archeologische gegevens uit de directe omgeving van het plangebied (bron: ARCHIS).

Eerder in de omgeving uitgevoerd onderzoek volgens ARCHIS3

Zaakidnr.	Resultaat/advies	Opmerking
2387770100 2417715100 (direct ten zuiden)	In het deel van het onderzoeksgebied waar tijdens het vooronderzoek een antropogene bodemlaag met vondsten, en een bakstenen fundering is aangetroffen, heeft een archeologische begeleiding plaatsgevonden. Naast restanten van een oudere weg, werd muurwerk aangetroffen dat dateert van na 1850 (Cleijne, 2016).	Vooronderzoek door BAAC (2012), gevolgd door een archeologische begeleiding door BAAC (2013), ter plaatse van plangebied "reconstructie provinciale weg (N278)"
2374989100 2441067100 (vanaf 80 m ten zuiden)	Doorheen het onderzoeksgebied stroomde in noordelijke richting een voormalige beek (de Gau). Hierlangs zijn bewoningssporen aangetroffen (paalsporen en kuilen) uit de volle middeleeuwen. Daarnaast werden resten gevonden van een vijver of waterreservoir. Opvallend waren de vondsten van verschillende stukken ijzerslak in meerdere kuilen. Deze wijzen op lokale metaalproductie. Een bijzondere vondst betreft de muntschat uit het eind van de 16 ^e / begin van de 17 ^e eeuw, die in een kuil was begraven en afgedekt met takken en stro. De jongste archeologische resten kunnen gerelateerd worden aan de komst van Johann Arnold von Clermont, een lakenhandelaar uit Aken. Hij bouwde het von Clermonthuis (1761), het huidige gemeentehuis, en richtte het in als lakenfabriek. Het achterliggende terrein werd in gebruik genomen als droogveld voor de nieuw geproduceerde lakens. Waarschijnlijk verdween de beek in deze periode onder de grond om dienst te doen als afvoerkanaal (Cornelisse, 2019).	Vooronderzoek door BAAC (2012), gevolgd door een proefsleuvenonderzoek en een archeologische begeleiding door ARCHOL (2014), ter plaatse van plangebied "Koningin Julianaplein"
2062846100 (direct ten noorden)	Uit het booronderzoek blijkt dat de bodem in het algemeen bestaat uit een donkerbruine bouwvoor met daaronder een pakket lichtbruin grijs colluvium (met o.a. steenkool en puinfragmenten). Tussen 1,1 en 1,7 m –Mv wordt de ongestoorde C-horizont aangetroffen (Geraeds, 2003: 18).	Vooronderzoek door Sweco (2003), ter plaatse van plangebied "MUVA-terrein"
2110392100 (300 m ten noorden)	Tijdens het onderzoek werd een aardewerkfragment uit de middeleeuwen aangetroffen in boring 21. Indien voor de randwegvariant langs boring 21 gekozen wordt dienen de graafwerkzaamheden hier archeologisch begeleid te worden (Stiekema, 2006).	Vooronderzoek door ADC, ter plaatse van plangebied "noordelijke randweg"
3981404100 (350 m ten noordoosten)	Er werd geen vervolgonderzoek geadviseerd, vanwege de lage archeologische verwachting (Paulussen & Van de Water, 2015).	Vooronderzoek door Archeopro (2015), ter plaatse van plangebied "Sneeuwberglaan"
4640533100 (210 m ten zuidwesten)	De bodem is in het onderzoeksgebied ten behoeve van de bestaande bebouwing afgegraven. Een vervolgonderzoek is niet aan de orde (Paulussen & Van de Water, 2018).	Vooronderzoek door Archeopro (2018), ter plaatse van plangebied "Von Clermontplein 60"
2260453100 (210 m ten zuiden)	Geen info bekend in ARCHIS3	Vooronderzoek door Archeopro (2009), ter plaatse van plangebied "Verveshuis"

Tabel 5. Overzicht van eerder archeologisch onderzoek in en rond het plangebied.

2.4 Historische situatie

Historische achtergrond

Vaals ligt in het dal van de Selzerbeek tussen de Schneeberg in het noorden en de Vaalserberg in het zuiden. Doordat door Vaals twee oude wegen liepen, de (van oorsprong Romeinse) ‘Oude Akerweg’ van Maastricht naar Aken en de tevens erg oude weg van Rolduc naar Moresnet, ontstond er een nederzetting. De plaats Vaals wordt voor het eerst vermeld in 1041. De plaats heet dan ‘Vals’ of ‘Vallis’, verwijzend naar de vallei of het dal waarin het ligt.

In de middeleeuwen lag Vaals in het land van 's Hertogenrade, dat bestuurd werd vanuit de burcht Rode in Herzogenrath. Later ging het, samen met het hertogdom Limburg, het graafschap Dalhem en het land van Valkenburg deel uitmaken van de landen van Overmaas van het hertogdom Brabant, dat nog weer later onderdeel werd van de Bourgondische Nederlanden. In het oosten grensde Vaals aan de rijksstad Aken, waar de landsgrenzen werden gemarkeerd door middel van grensstenen en een landweer. Van de 94 grensstenen, voorzien van de rijks-Duitse adelaar, zijn er thans nog een 20-tal over, waarvan de oudste uit 1386 dateert. De landweer, een 70 km lange greppel, werd in 1419 gegraven om het Rijk van Aken te beschermen tegen de Bourgondische expansiedrift.

In de strijd tegen de Spanjaarden trokken de troepen van Willem van Oranje in 1568 door Vaals en plunderden de dorpskerk. Ook na de Vrede van Münster bleef de staatkundige positie van Vaals nog enige tijd onduidelijk. Bij het Partagetraktaat van 1661 werd Vaals aan de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden toegewezen. Het werd bestuurd als deel van de Generaliteitslanden. Door het ontwikkelen van een Staatse machtsbasis in de regio werd de kiem gelegd voor de latere indeling van Zuid-Limburg bij Nederland.

In de 18e eeuw vestigden zich gegoede burgers uit Aken in Vaals, vaak vanwege de relatieve godsdienstvrijheid die ze als Lutheranen genoten in het Staatse Vaals. De inwijkelingen zorgden ervoor dat in Vaals de textielindustrie tot bloei kwam en het een welvarende industriële plaats werd. Eén van deze fabrikanten was Johann Arnold von Clermont, die zich in 1761 vanuit Aken hier vestigde en er een lakenfabriek oprichtte met afnemers in Pruisen, Oostenrijk, Frankrijk, Polen en Rusland. Een groot aantal monumentale gebouwen in Vaals dateren uit deze tijd (bron: Wikipedia).

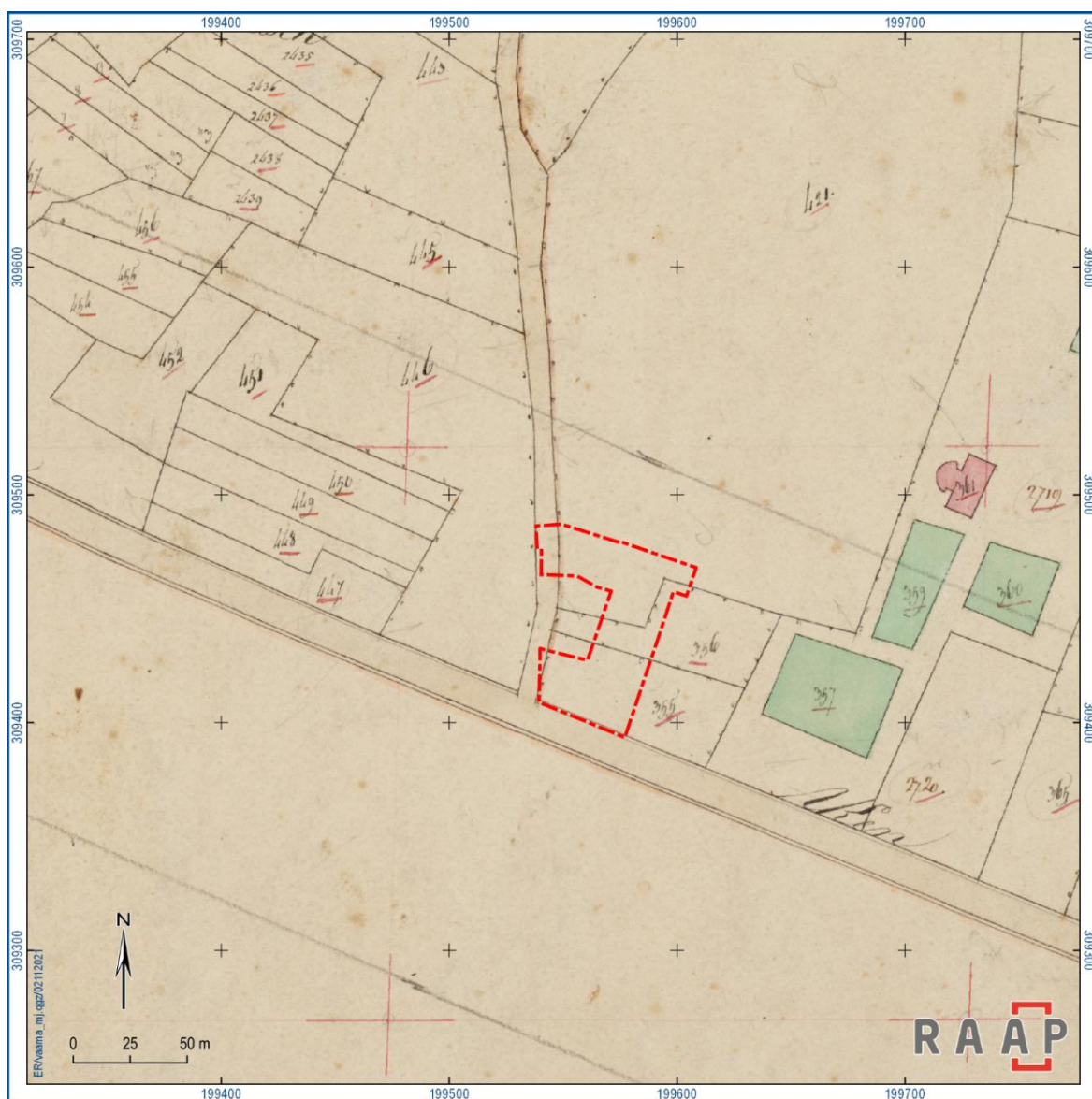
Historisch kaartmateriaal

Op basis van historische kaarten kan inzicht worden verkregen in het historisch gebruik van een gebied van na de late middeleeuwen tot begin 20e eeuw. In die periode was men veel meer dan nu gebonden aan de (on)mogelijkheden die het natuurlijke landschap bood voor bewoning en andere vormen van landgebruik. Het historisch gebruik zegt daarmee iets over de archeologische potentie van het gebied. Daarnaast kan het informatie leveren over eventuele bodemverstoringen die in het verleden hebben plaatsgevonden.

Uit deze analyse blijkt dat het plangebied op de oudst geraadpleegde kaarten (vanaf het begin van de 19e eeuw) onbebouwd was en deel uitmaakte van het buitengebied van het dorp Vaals. Op het Minuutplan (figuur 7) is te zien dat het plangebied omstreeks 1811-1832 deel uitmaakte van meerdere percelen (nr. 421, nr. 356 en nr. 355), die in gebruik waren als weiland. De wegen aan de zuidzijde

(Maastrichterlaan) en de westzijde (Jos Francotteweg) bestonden toen al. De Maastrichterlaan heette toen de “Weg van Maastricht naar Aken”.

Bovenstaande situatie verandert in het begin van de voorbije eeuw, toen in het plangebied een groot gebouw verscheen (figuur 9: 1926), met aan de noordzijde een omheind gebied (dit laatste ligt buiten het plangebied). Het gaat om het Clarissenklooster met bijhorende kloostertuin (figuur 8). Dit is in 1905 in gebruik genomen door de zusters, en is bewoond gebleven totdat het in oktober 1942 bij een bombardement op Aken getroffen werd door een aantal brandbommen (bron: sanktolbert.nl). Het gebouw werd gesloopt (op enkele muren na ter plaatse van de noordgrens van het plangebied). Vanaf de jaren '50 / '60 van de 20e eeuw is het plangebied in gebruik als een tankstation (Esso Lux) en later ook als parkeergarage. Sindsdien (tot op het heden) hebben er dan ook, in functie van vernieuwingen aan deze handelszaak, diverse uitbreidingen en verbouwingen plaats gevonden.

Figuur 7. Uitsnede Minuutplan (bron: <https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>; MIN11114A02). Het plangebied is aangegeven met de rode stippellijn.

Figuur 8. Zicht op de Maastrichterlaan en het Clarissenklooster aan de linkerkant (bron: sankttolbert.nl).

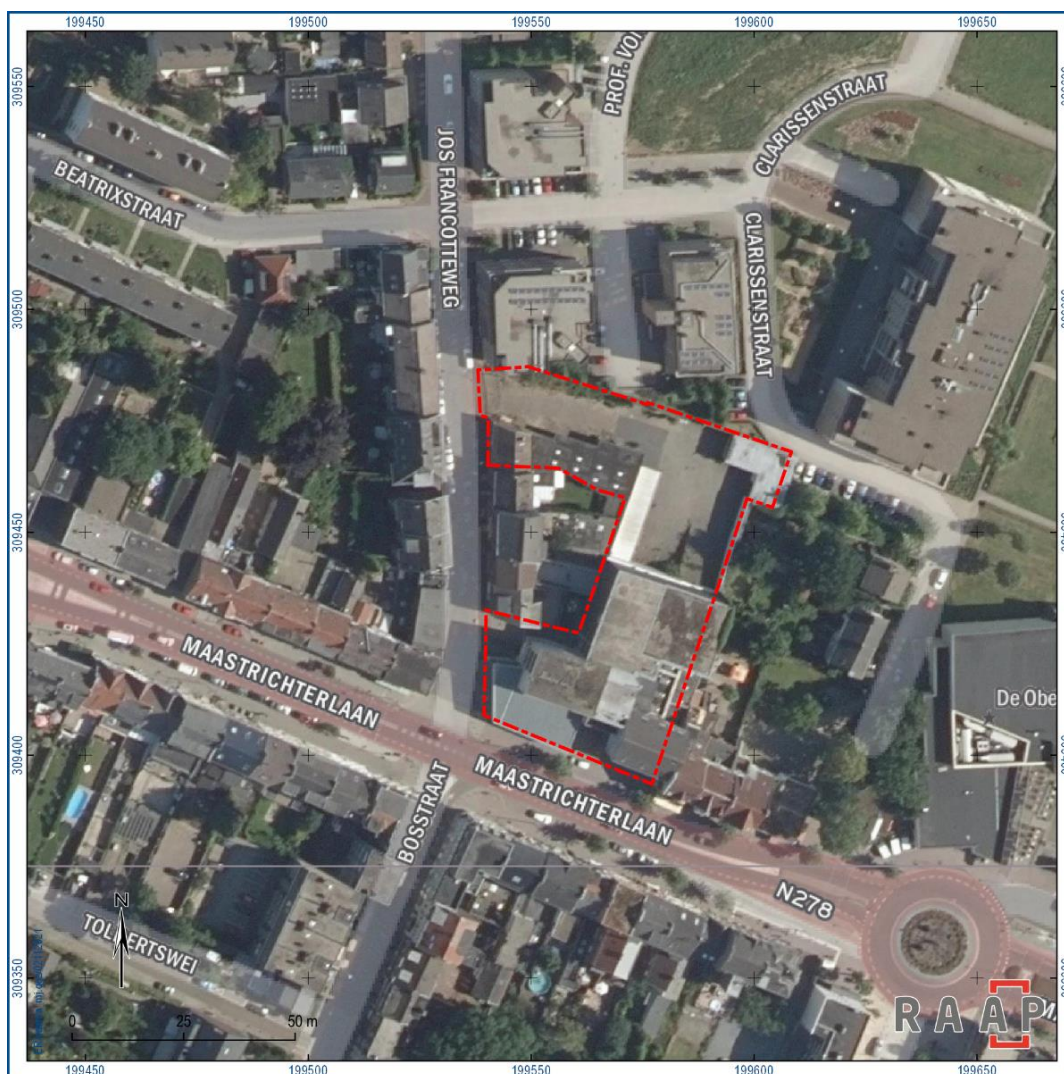
Figuur 9. Overzicht van historische kaarten (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is aangegeven met de roze lijn.

2.5 Huidige situatie

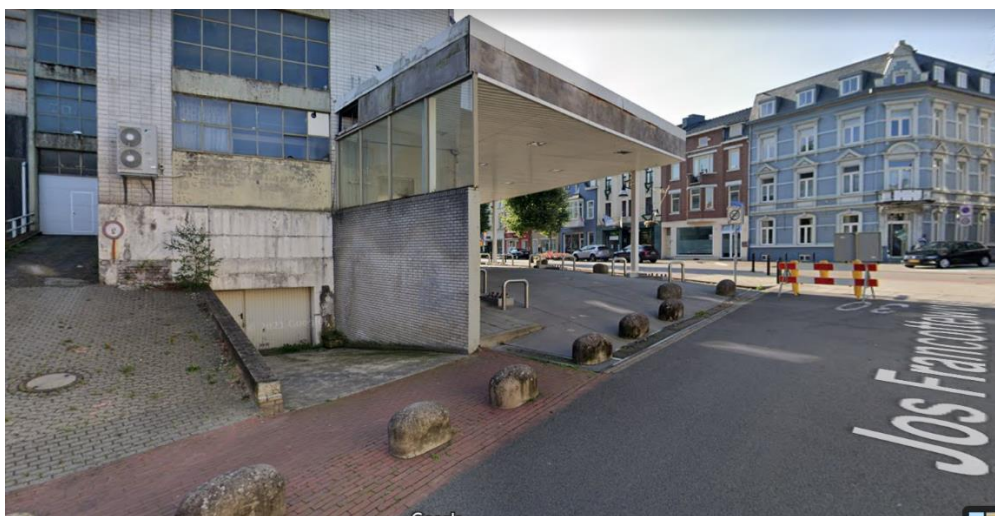
Aan de hand van actuele gegevens van recente luchtfoto's, Google Street View en navraag bij de opdrachtgever die bouwdoSSIers ter beschikking stelde, zijn de onderstaande zaken over de huidige situatie te melden:

Huidig grondgebruik	De locatie betreft een voormalig tankstation, shop en wasplaats. Het plangebied is volledig bebouwd en/of verhard.
Hoogteligging maaiveld	191 à 197 m +NAP
Grondwatertrap of -stand	Onbekend (niet gekarteerd op bodemkaart)
Milieutechnische condities	Bij een aanvullend bodemonderzoek kwam naar voren dat er een olieverontreiniging aanwezig is bij een olietank op het achterterrein. Indien wordt gegraven in de sterk met olie verontreinigde grond (3,2 tot 6,0 m - Mv), dan zijn sanerende maatregelen noodzakelijk. Het gaat om een oppervlakte van ca. 100 m² / inhoud van ca. 280 m³ (Zoer & Habets, 2021). Bij dit bodemonderzoek zijn ook 18 grondboringen geplaatst (zie appendix 1). Deze zijn maximaal tot 4 m -Mv gezet. Hierbij de kanttekening dat de meeste boringen in het noordelijk deel van het plangebied slechts tot 1 m – Mv zijn geplaatst. Hierdoor ontbreekt info over de diepere niveaus. Toch zijn ze ten behoeve van onderhavig onderzoek bekeken. Hieruit bleek dat vooral op het achterterrein (ten opzichte van de Maastrichterlaan; boringen 101 t/m 105 en 108), tot minimaal 1 m –Mv bijmengingen aan baksteen, kolen en soms ook beton kunnen voorkomen. Deze kunnen wijzen op ophogingen of op verstoringen. Aangezien op de AHN hier geen aanwijzingen zijn voor een (dik) ophoogpakket lijkt dit echter uitgesloten. Bij de boringen aan de voorzijde (aan de Maastrichterlaan; boringen 301 t/m 305) komen deze insluitsels niet voor. Informatie over de interpretatie van bodemhorizonten an sich kan echter niet verkregen worden, aangezien de boringen bij een milieuonderzoek anders benaderd worden dan bij een archeologisch booronderzoek.
Aanwezige constructies (funderingen, kelders e.d.)	Er zijn geen bouwtekeningen in het gemeentelijk archief aanwezig van het voormalige Clarissenklooster (1^e helft 20^e eeuw), zodat belangrijke informatie ontbreekt over de funderingswijze en eventuele onderkeldering van het gebouw. Voor de bebouwing vanaf de 2^e helft van de 20^e eeuw wel (zie ook de bouwtekeningen verzameld onder appendix 2 ter ondersteuning van onderstaande): -Het woonhuis (nr. 83) is volgens de bouwtekening onderkelderd tot minimaal 2,4 m beneden het toenmalige maaiveld; - Op de bouwtekening wordt aangegeven dat de (voormalige) parkeergarage (nr. 85) is onderkelderd tot 2,15 m beneden het grondpeil. Daarnaast zijn er op regelmatige afstanden ook poeren aanwezig die reiken tot 3,75 m beneden het grondpeil. Deze zorgen plaatselijk voor een diepere verstoring; -Aan de Maastrichterstraat en vlakbij aan de Jos Francotteweg zijn ondergrondse tanks aanwezig, alsook relatief veel leidingen daaraan gerelateerd. De luifel van het voormalige tankstation is gefundeerd op poeren die tot 1,5 m –Mv reiken (60 x 60 cm); -Op het achterterrein is een ondergrondse olietank aanwezig (cf. eerder genoemde olieverontreiniging).
Locatie en diepte van kabels/leidingen	Er is geen klicmelding uitgevoerd, maar aangenomen kan worden dat verspreid over het terrein diverse leidingen voorkomen (zie ook appendix 2).

Tabel 6. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.

Figuur 10. Luchtfoto (bron: google maps). Het plangebied is aangeduid met de rode stippellijn.

Figuur 11. Zicht op het ZW-deel van het plangebied. Foto genomen vanuit het noorden (bron: google maps).

Figuur 12. Zicht op het ZW-deel van het plangebied. Foto genomen vanuit het zuidwesten (bron: google maps).

Figuur 13. Zicht op het NW-deel van het plangebied. Foto genomen vanuit het noordwesten (bron: google maps).

2.6 Toekomstige situatie

Uit navraag bij de opdrachtgever is het volgende gebleken over de toekomstige situatie:

Aard	De bestaande bebouwing, waaronder de parkeergarage en de voormalige wasserij met de ingang aan de Jos Francotteweg, zal worden gesloopt. Alleen het gebouw aan de Maastrichterlaan 83 blijft aanwezig. Bij de sloop van de panden zullen ook de aanwezige funderingen en kelders worden verwijderd waardoor er ondergrondse werkzaamheden worden uitgevoerd.
Omvang en diepte	Volgens de opdrachtgever zullen bij het slopen geen bodemverstoringen buiten de contouren van de oude bouwput plaats gaan vinden. De nieuwbouw zal gerealiseerd worden binnen de contouren van de oude bouwputten.
Invloed op maaiveld en grondwater	Aangezien de (toekomstige) verstoringen binnen de contouren van de bestaande bebouwing blijft zal de huidige situatie naar verwachting niet veranderen.
Toekomstig gebruik	onbekend
Toekomstige gebruiker	onbekend

Tabel 7. De toekomstige situatie.

3 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de tijdens het bureauonderzoek verzamelde gegevens is een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Deze geeft inzicht in de aard en de ouderdom (inclusief omvang en uiterlijke kenmerken), (diepte)ligging, en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten.

Aard en ouderdom

Het verspreidingspatroon van archeologische vindplaatsen is voor een groot deel gerelateerd aan de fysieke eisen die de mens stelde aan de leef- en woonomgeving. Het meest markant zijn de verschillen tussen jager-verzamelaars enerzijds en landbouwers anderzijds.

Jager-verzamelaars

In de steentijd (paleolithicum t/m neolithicum) leefden de mensen voornamelijk van de jacht, visvangst en het verzamelen van eetbare planten en vruchten. Deze zogenaamde jager-verzamelaars trokken door het landschap en verbleven alleen tijdelijk op een plek. Uit een ruimtelijke analyse blijkt dat hun kampementen in vrijwel alle gevallen waren gesitueerd op de overgang van nat naar droog. Nabij dergelijke gradiëntzones waren namelijk de meeste voedselbronnen voorhanden en was (drink)water bereikbaar.

In het plangebied komen geen gradiëntsituaties voor. Zodoende worden geen vindplaatsen van jager-verzamelaars verwacht. Deze worden eerder nabij de randen van het beekdal van de Selzerbeek verwacht.

Landbouwers

Met de introductie van de landbouw (vanaf het neolithicum) werd de mate waarin gronden geschikt waren om te beakkeren een steeds belangrijker factor in de locatiekeuze van de mensen. De eerste akkergronden werden aangelegd op de van nature vruchtbaarste gronden. Bovendien moesten de gronden goed ontwaterd zijn.

Het plangebied ligt op een afbraakwand/lösswand. Gezien de relatief droge ligging, in de buurt van de Selzerbeek, kunnen bewoningsresten van landbouwers (vanaf het neolithicum t/m vroege middeleeuwen) in het plangebied worden verwacht. Omdat er toch nog betere locaties in de omgeving zijn gaat het om een eerder middelhoge verwachting. Het plangebied ligt direct ten noorden van de historische dorpskern van Vaals en kent een historisch gebruik tot in het begin van de 20e eeuw als weiland. Ook hier is er eerder een middelhoge verwachting voor bewoningsresten uit de volle middeleeuwen t/m nieuwe tijd. Er geldt niet de hoge archeologische verwachting zoals ter plaatse van de historische dorpskern, maar bewoningsresten uit de late middeleeuwen t/m nieuwe tijd kunnen niet worden uitgesloten. Aanwezige vindplaatsen kunnen minimaal honderden vierkante meters groot zijn. Ze worden over het algemeen getypeerd door relatief diep ingegraven sporen (zoals paalkuilen, kuilen, waterputten, greppels).

(Diepte)ligging

Doorgaans direct onder de humeuze bovengrond en/of eventuele plaatselijke opgebrachte pakketten. In het plangebied is er waarschijnlijk geen humeuze bovengrond meer aanwezig (bestaande bebouwing en verharding).

Op basis van de geomorfologische ligging van het plangebied op een afbraakwand wordt erosie van het natuurlijke bodemprofiel (en het archeologische relevante niveau) verwacht in het zuidelijk deel van het plangebied. In het noordelijk deel wordt dan eerder sedimentatie van het geërodeerde materiaal verwacht in de vorm van een (dunne) laag colluvium, door de ligging op een lösswand. Meer naar het noorden en lager op de helling, zal het pakket colluvium dikker worden. Ter plaatse van het MUVA-terrein is dit 1,1 tot 1,7 m dik (inclusief bouwvoor).

Fysieke kwaliteit

Het plangebied is sinds het begin van de 20e eeuw bebouwd. Van de eerste bebouwing (voormalige Clarissenklooster) is geen informatie bekend. De opdrachtgever heeft verschillende bouwplannen aangeleverd naar aanleiding van latere (ver)bouwwerkzaamheden die dateren vanaf de jaren '50 van de 20e eeuw, wanneer het plangebied in gebruik is als o.a. tankstation en nadien ook als parkeergarage en wasstraat.

- De gebouwen ter plaatse van nr. 83 (woonhuis) en nr. 85 (parkeergarage) zijn onderkelderd tot respectievelijk (minstens) 2,4 en 2,15 m –Mv (of het toenmalige peil). Het terrein kent een natuurlijk reliëfverloop van zuid naar noord waarbij kan aangenomen worden dat er hierbij is geëgaliseerd ter plaatse van deze kelders (hierbij wordt verwacht dat aan de zuidzijde meer is ontgraven dan aan de noordzijde, vanwege het natuurlijke reliëf). Op basis van de AHN zijn geen aanwijzingen dat het plangebied systematisch is opgehoogd; het natuurlijke verloop lijkt op het achterterrein te zijn behouden.
- Buiten de kelders zijn er ook aanwijzingen voor vele, maar eerder lokale verstoringen. Het gaat hierbij om ingegraven olietanks met daaraan gerelateerde leidingen, poerfunderingen, en overige leidingen.
- Tot slot werden ook de boorstaten van het milieuonderzoek bekeken (Zoer & Habets, 2021; appendix 1). De boringen in het noordelijk deel van het plangebied hebben tot minimaal 1 m -Mv nagenoeg allemaal antropogene insluitsels (zoals baksteen, sintels en beton). Dit kan wijzen op bodemverstoringen. Aangezien in de eerste helft van de 20e eeuw hier een gebouw heeft gestaan lijkt het aannemelijk dat de geroerde bodemlagen hiermee in verband gebracht kunnen worden. Aan de Maastrichterlaan hebben de boorstaten geen insluitsels en wijzen op een relatief intacte bodem. Toch zullen dit waarschijnlijk kleine gebiedjes zijn met een intacte bodem, aangezien de aanwezige olietanks, leidingen en poeren in dit deel van het plangebied (zie appendix 2).

Op basis van bovenstaande gegevens wordt verwacht dat een zeer groot deel van het plangebied verstoord is tot in de voor archeologie relevante lagen. Naar verwachting kunnen buiten de aanwezige kelders, tussen de andere eerder plaatselijke verstoringen, wel kleine zones intact zijn, maar verwacht wordt dat de bodem in het grootste deel van het plangebied verstoord is.

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusie

Op grond van de onderzoeksresultaten en onder verwijzing naar de doelstellingen, kunnen de volgende uitspraken worden gedaan:

Het plangebied ligt volgens de geomorfologische kaart op de overgang van een afbraakwand naar een lösswand, op een helling van een hoger gelegen gebied in het zuiden naar het beekdal van de Selzerbeek in het noorden. Op basis van de geomorfologische ligging van het plangebied worden in het plangebied (restanten van) brikgronden verwacht. Direct ten zuiden van het plangebied bevindt zich de oude dorpskern van Vaals, die voor het eerst vermeld wordt in 1041. De vondstmeldingen binnen een straal van 500 m rondom het plangebied dateren uit de late middeleeuwen t/m nieuwe tijd en kunnen over het algemeen met de historische dorpskern in verband gebracht worden. Het plangebied kent een historisch gebruik als weiland, totdat vanaf de jaren '20 van de 20e eeuw een groot gebouw verscheen. In elk geval is er vanaf de jaren '50 / '60 van de 20e eeuw een tankstation (Esso Lux) en later ook een parkeergarage in het plangebied aanwezig.

Vanwege de relatief droge ligging, in de buurt van de Selzerbeek, kunnen in principe bewoningsresten van landbouwers (vanaf het neolithicum t/m vroege middeleeuwen) in het plangebied verwacht worden. Omdat er toch betere locaties in de omgeving zijn gaat het om een eerder middelhoge verwachting. Omdat het plangebied buiten de historische dorpskern van Vaals ligt en het een historisch gebruik kent als weiland, geldt ook hier geen hoge, maar eerder een middelhoge verwachting voor bewoningsresten uit de volle middeleeuwen t/m nieuwe tijd. Archeologische resten worden in de top van de ongeroerde leem of löss verwacht, onder de humeuze bovengrond en/of eventuele opgebrachte pakketten (indien nog aanwezig, want het gebied is volledig bebouwd en/of verhard).

Op basis van de bouwplannen van de bestaande bebouwing, alsook de boorstaten van het aanvullend milieuonderzoek, kan aangenomen worden dat de natuurlijke bodem en de voor archeologie relevante lagen in het plangebied voor het grootste deel verstoord is. De gebouwen ter plaatse van nr. 83 (woonhuis) en nr. 85 (parkeergarage) zijn onderkelderd. Buiten de kelders zijn er ook aanwijzingen voor vele, maar eerder lokale verstoringen. Het gaat hierbij om ingegraven olietanks met daaraan gerelateerde leidingen, poerfunderingen, en overige leidingen. De boorstaten wijzen op geroerde bodemlagen tot minimaal 1 m –Mv, in het noordelijk deel van het plangebied (vanwege insluitsels van baksteen, sintels en/of beton). Waarschijnlijk kunnen deze gerelateerd worden aan het voormalige Clarissenklooster (1^e helft 20^e eeuw).

4.2 Advies

Vanwege de verwachte verstoring van de natuurlijke bodem en de voor archeologie relevante lagen, worden in het plangebied geen gaaf bewaarde archeologische vindplaatsen meer verwacht. Daarom wordt in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen vervolgstap uit het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) noodzakelijk geacht. Geadviseerd wordt om het plangebied voor ontwikkeling vrij te geven.

Plaatselijk kan de bodem wel nog intact zijn, dus archeologische resten kunnen niet geheel worden uitgesloten. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden

aangetroffen, dan is conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

4.3 Tot slot

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Vaals, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

De adviseur van de gemeente Vaals (mevr. N. van Waveren, mail dd. 15-12-2021) heeft het volgende geadviseerd:

- Akkoord te gaan met deze rapportage en het daarin gegeven advies om het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.
- Aan de af te geven (omgevings)vergunningen voor de sloop en de nieuwbouw de voorwaarde te koppelen dat de uitvoering conform voorstel (sloop en nieuwbouw binnen contouren bestaande bebouwing) wordt uitgevoerd.

Omdat er sprake is van een bureauonderzoek (en geen booronderzoek) kunnen de archeologische dubbelbestemmingen die in het vigerende bestemmingsplan zijn opgenomen niet worden geschrapt. Maar, zolang gebouwd wordt binnen de contour van de bestaande bebouwing, is het uitvoeren van archeologisch onderzoek dus niet nodig.

Literatuur

- Cleijne, I.J., 2016. Vaals, Reconstructie N278, Archeologische begeleiding, BAAC-rapport A-13.0200, BAAC, Deventer.
- Cornelisse, H., 2019. Archeologisch onderzoek rond het Von Clermonthuis, Inventariserend veldonderzoek (IVO-P) en archeologische begeleiding (AB) Vaals, Archol Rapport 441, Archol, Leiden.
- Geraeds, J.J.G., 2003. Archeologisch onderzoek MUVA terrein, gemeente Vaals. Een Inventariserend Archeologisch Onderzoek, Grontmij-rapport 150415, Grontmij, Eindhoven.
- Koomen, A.J.M. & G.J. Maas, 2004. Geomorfologische kaart Nederland (GKN). Achtergronddocument bij het landsdekkende digitale bestand. Alterra-rapport 1039, Wageningen.
- Paulussen, R. & A. Van de Water, 2015. Sneeuwberglaan, Vaals, gemeente Vaals, Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O); bureauonderzoek en verkennend booronderzoek, ArcheoPro Archeologisch rapport nr. 15110, ArcheoPro, Eijsden.
- Paulussen, R. & A. Van de Water, 2018. Von Clermontplein 60 te Vaals, gemeente Vaals, Bureau- en verkennend booronderzoek, ArcheoPro Archeologisch rapport nr. 18125, ArcheoPro, Eijsden.
- Putten, M.J. van, M.A. Tolboom & H.M.M. Geerts, 2010. Gemeente Vaals. Een archeologische inventarisatie, verwachtings- en beleidsadvieskaart, BAAC rapport V-09.0023, BAAC, Deventer.
- Putten, M.J. van, 2013. Vaals, plangebied Reconstructie N278. Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek (verkennde fase), BAAC Rapport V-12.0372, BAAC, Deventer.
- Stiekema, M. 2006. Vaals – Noordelijke Randweg. Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen, ADC-rapport 663, ADC, Amersfoort.
- SIKB, 2016. Beoordelingsrichtlijn Archeologie. BRL SIKB 4000. SIKB, Gouda.
- Weerts, H., J. Schokker, K. Rijdsdijk & C. Laban, 2006. Geologische overzichtskaart van Nederland. TNO Bouw en Ondergrond, Utrecht.
- Zoer, J. & B. Habets, 2021. Aanvullend bodemonderzoek Maastrichterlaan 83-85 te Vaals, MA210417.R01.V1.0, 21 juli 2021, Geonius, Geleen.

Digitale Bronnen:

- Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN): <https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer>
- ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS): <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>
- Google Maps: <https://www.google.com/maps>
- Heemkundekring Sankt Tolbert: www.sankttolbert.nl
- Historische kaarten: www.topotijdreis.nl
- Minuutplan: <https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl>
- Vaals: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Vaals_\(gemeente\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Vaals_(gemeente))
- Ruimtelijke plannen: www.ruimtelijkeplannen.nl

Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices

Figuren:

Figuur 1. Aanduiding plangebied (rood gearceerd). Inzet: ligging in Nederland (ster).	6
Figuur 2. Uitsnede gemeentelijke archeologische verwachtings- en beleidskaart met daarop het plangebied (rode stippellijn; Putten et al., 2010).	7
Figuur 3. De geomorfologische context van het plangebied (bron: Koomen & Maas, 2004).	9
Figuur 4. Uitsnede AHN ruimere omgeving plangebied (bron: https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer).	10
Figuur 5. Uitsnede AHN directe omgeving plangebied (bron: https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer). De blauwe kleuren geven de laagste ligging aan, de rode de hoogste.	10
Figuur 6. Overzichtskaart archeologische gegevens uit de directe omgeving van het plangebied (bron: ARCHIS).	14
.	15
Figuur 7. Uitsnede Minuutplan (bron: https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl ; MIN11114A02). Het plangebied is aangegeven met de rode stippellijn.	17
Figuur 8. Zicht op de Maastrichterlaan en het Clarissenklooster aan de linkerkant (bron: sankttolbert.nl).	18
Figuur 9. Overzicht van historische kaarten (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is aangegeven met de roze lijn.	19
Figuur 10. Luchtfoto (bron: google maps). Het plangebied is aangeduid met de rode stippellijn.	21
Figuur 11. Zicht op het ZW-deel van het plangebied. Foto genomen vanuit het noorden (bron: google maps).	21
Figuur 12. Zicht op het ZW-deel van het plangebied. Foto genomen vanuit het zuidwesten (bron: google maps).	22
Figuur 13. Zicht op het NW-deel van het plangebied. Foto genomen vanuit het noordwesten (bron: google maps).	22

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens.	8
Tabel 2. Overzicht van geraadpleegde geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het plangebied en de directe omgeving.	12
Tabel 3. Overzicht van het geldende archeologiebeleid en achterliggende verwachtingskaart.	12
Tabel 4. Overzicht van de bekende archeologische monumenten en archeologische vondstlocaties in en rond het plangebied.	13
Tabel 5. Overzicht van eerder archeologisch onderzoek in en rond het plangebied.	15
Tabel 6. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.	20
Tabel 7. De toekomstige situatie.	22

Bijlagen:

Bijlage 1. Tijdschaal

Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen

Appendices:

Appendix 1. Situatietekening en boorstaten milieuonderzoek (Zoer & Habets, 2021)

Appendix 2. Diverse doorsnedes/grondplannen van de bestaande bebouwing (bron: Gemeente Vaals)

Bijlage 1. Tijdschaal

Archeologische perioden					
Tijdperk				Datering	
Recente tijd					
Nieuwe tijd			C	1945	
			B	1850	
			A	1650	
Middeleeuwen			Laat B	1500	
			Laat A	1250	
	Vroeg	D: Ottoonse tijd	1050		
		C: Karolingische tijd	900		
		B: Merovingische tijd	725		
		A: Volksverhuizingstijd	525		
				450	
Romeinse tijd			Laat	270	
			Midden	70 na Chr.	
			Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd			Laat	250
				Midden	500
				Vroeg	800
	Bronstijd			Laat	1100
				Midden	1800
				Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)			Laat	2850
				Midden	4200
				Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)			Laat	6450
				Midden	8640
				Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)			Laat	12.500
				Jong B	16.000
				Jong A	35.000
				Midden	250.000
				Oud	

tabel1 standaard Archeologisch RAAP 2014

label1_standard_Archeologisch_RAAP_2014

Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen

LS03 en LS04, motivatie voor de keuze van de geraadpleegde bronnen (+ indien van toepassing)

Bron	Geraadpleegd en afgebeeld/beschreven	Geraadpleegd, niet afgebeeld	Niet beschikbaar voor dit plan-/onderzoeksgebied	Bevat geen (nieuwe) relevante informatie	Opmerking
Bodemkaart van NL	x				
Geologische kaart van NL		x			
Geomorfologische kaart van NL	x				
Gedetailleerde bodemkaarten		x			
DINO				x	
Gegevens milieukundig bodemonderzoek	x				
Actueel Hoogtebestand Nederland	x				
Lucht- en satellietfoto's	x				
Topografische kaart van Nederland	x				
Oud(st)e kadasterkaarten	x				
Historische kaarten van Nederland	x				
Beeldmateriaal bouwhistorie	x				
Archeologische en cultuurhistorische rapportages		x			
Archieven (RAAP)				x	
Eigenaar en gebruiker	x				
AMK	x				
ARCHIS	x				
CMA		x			
CAA		x			
CHW		x			
Literatuur (arch./aardwet.)		x			
Gebiedsgerichte specialisten				x	
Amateurarcheologen				x	
Gemeentelijke waarden- of verwachtingskaart	x				
Archeologisch depot				x	

Appendix 1. Situatietekening en boorstaten milieuonderzoek (Zoer & Habets, 2021)

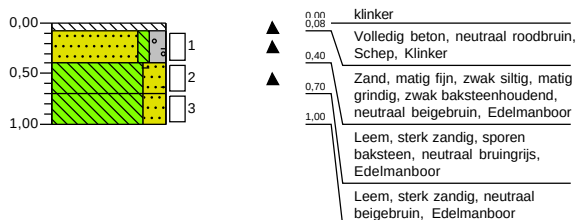
project	Aanvullend indicatief bodemonderzoek aan de Maastrichterlaan 83-85 te Vaals		
onderdeel	situatietekening		
projectnr	MA210417	projectleider	J. Zoer
bijlagenr	T8	getekend	M. Klomp
datum	20-7-2021	formaat	A2

GEONIUS
Geenius Milieu
+31 (0) 88 1300 600

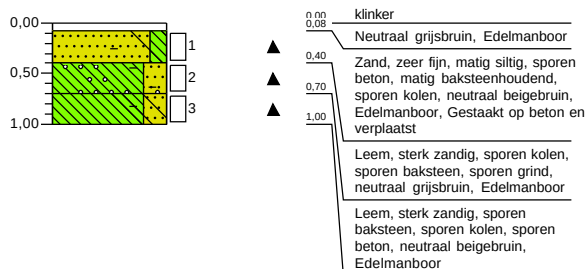
De Asselen Kuil 10
6161 RD Geleen
www.geenius.nl

0 10
1:200

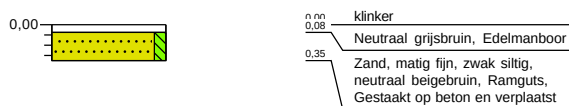
Boring: 101
Datum: 23-6-2021

Boring: 102
Datum: 23-6-2021

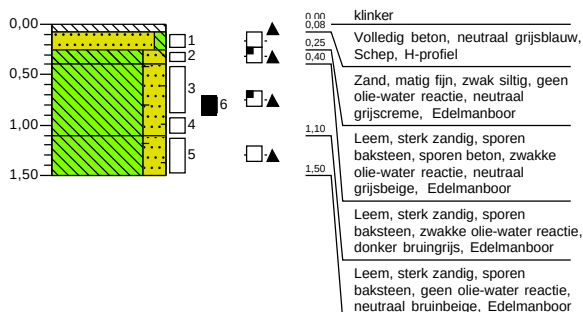
Boring: 102A
Datum: 23-6-2021

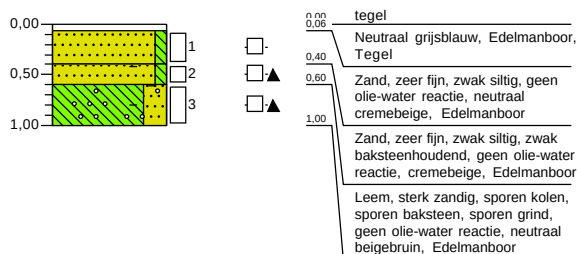
Boring: 103
Datum: 23-6-2021

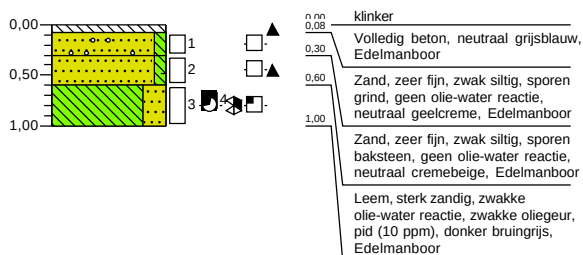
Boring: 104
Datum: 23-6-2021

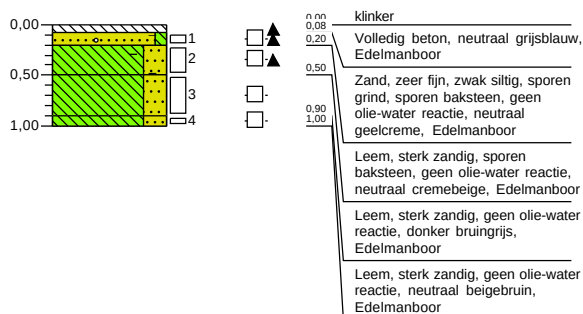
Boring: 105
Datum: 23-6-2021

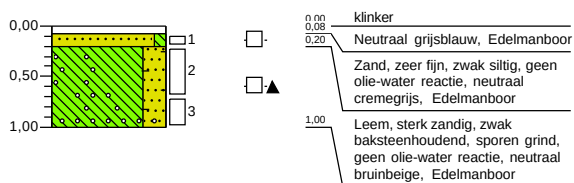
Boring: 106
Datum: 23-6-2021

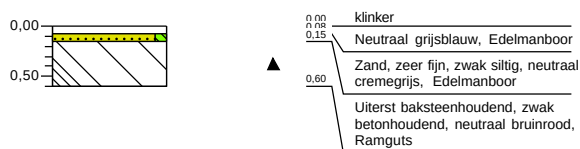
Boring: 107
Datum: 23-6-2021

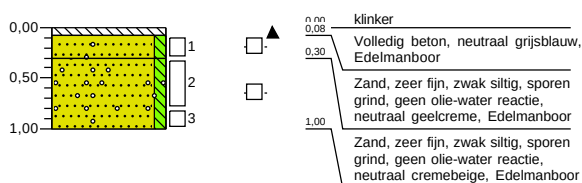
Boring: 108
Datum: 23-6-2021

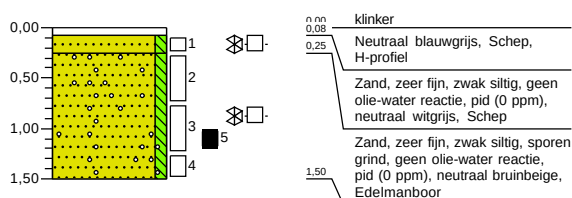
Boring: 108A
Datum: 23-6-2021

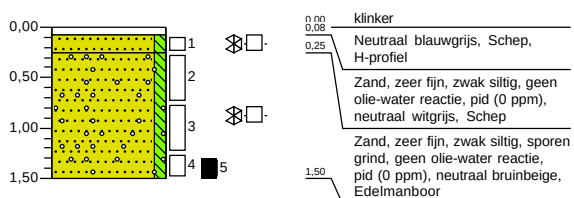
Boring: 109
Datum: 23-6-2021

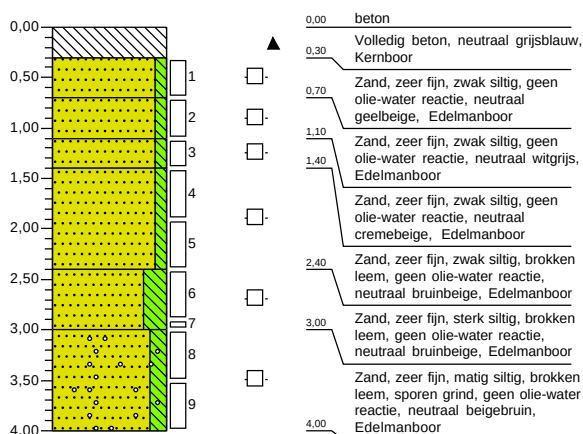
Boring: 201
Datum: 23-6-2021

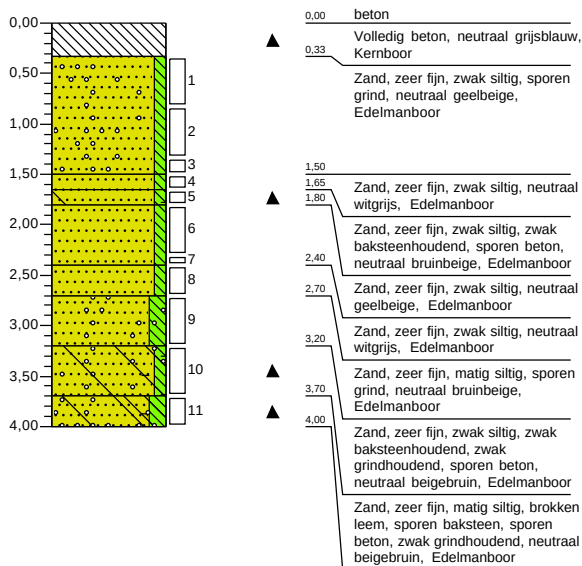
Boring: 202
Datum: 23-6-2021

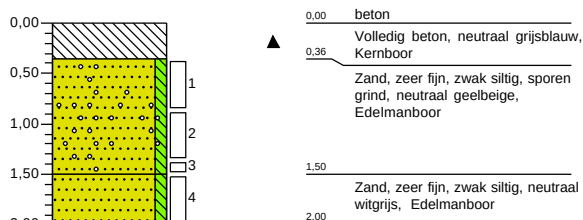
Boring: 301
Datum: 24-6-2021

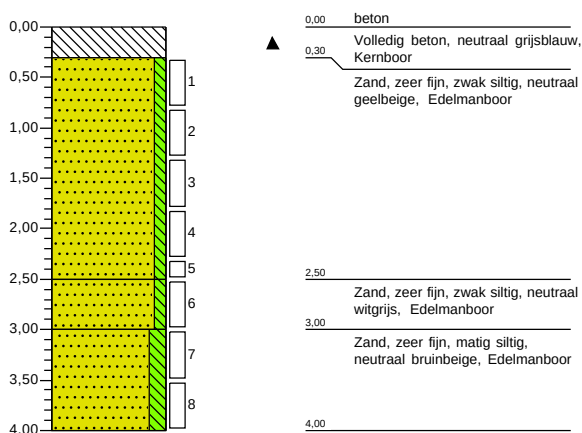
Boring: 302
Datum: 24-6-2021

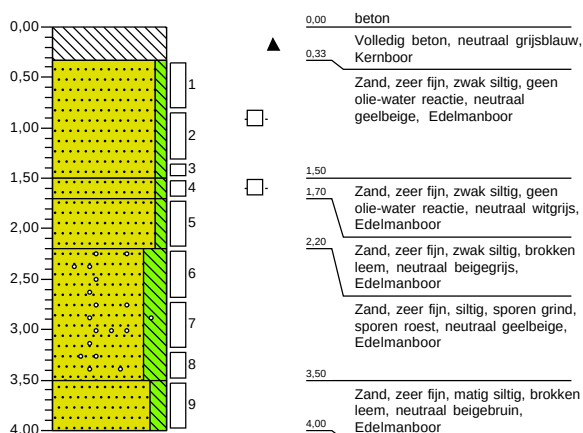
Boring: 303
Datum: 24-6-2021

Boring: 304
Datum: 24-6-2021

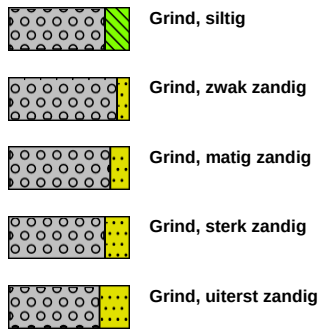

Boring: 305
Datum: 24-6-2021

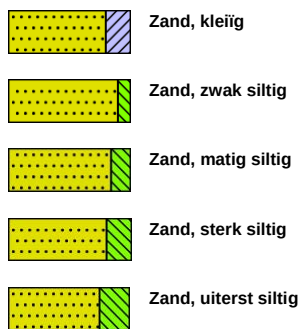

Legenda (conform NEN 5104)

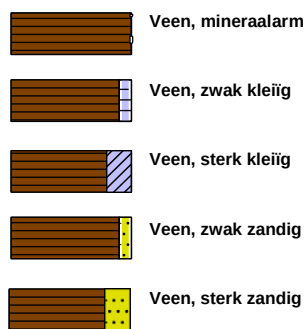
grind

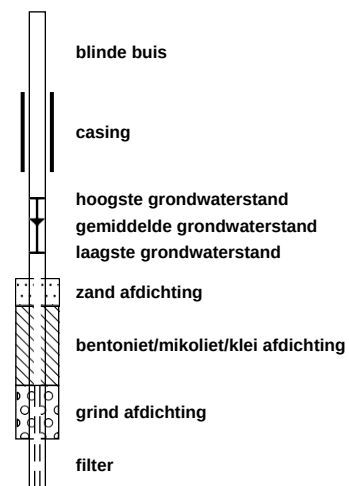
zand

veen

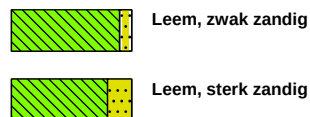
peilbuis

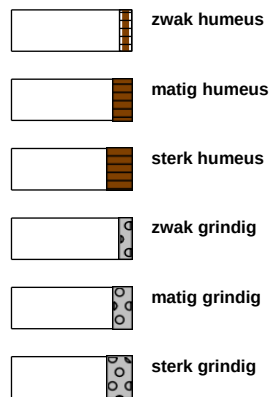
klei

leem

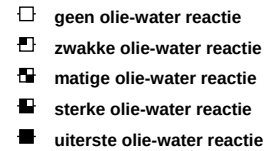
overige toevoegingen

geur

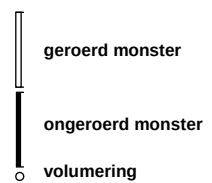
olie

p.i.d.-waarde

monsters

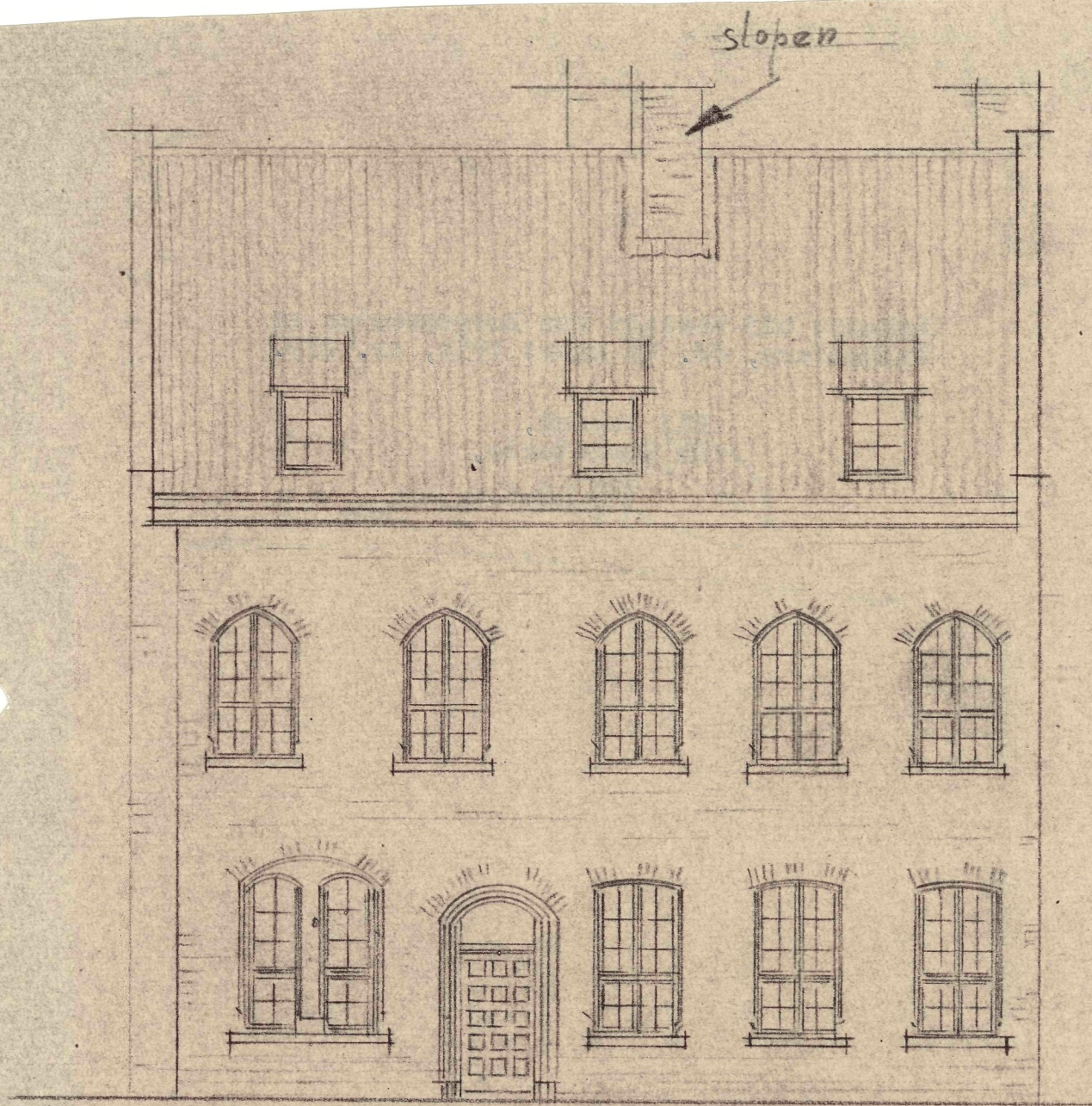

overig

Appendix 2. Diverse doorsnedes/grondplannen van de bestaande bebouwing (bron: gemeente Vaals)

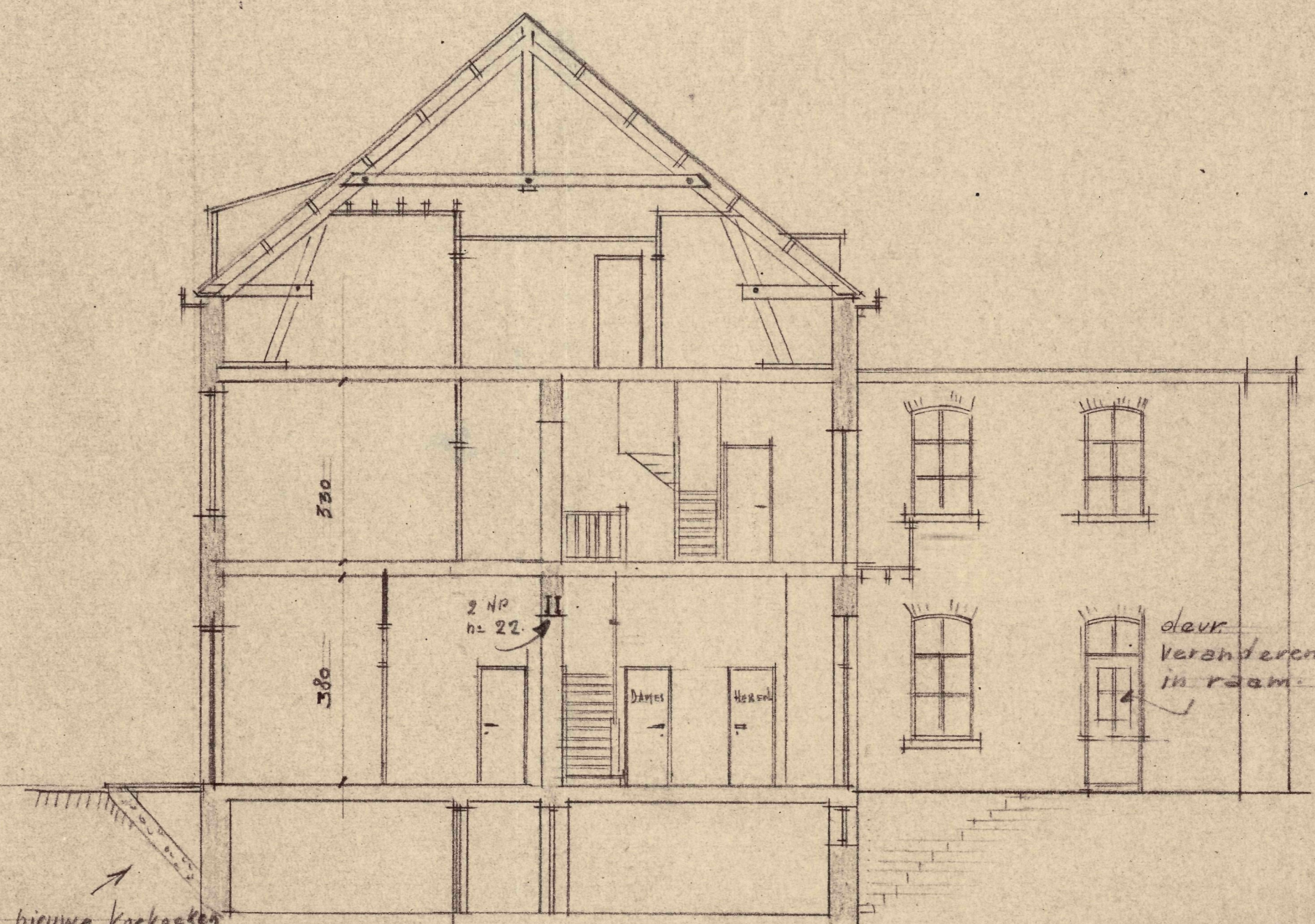
- Doorsnede woonhuis (nr. 83) met kelder (1954)
- Details luifel Maastrichterbaan met pourfundering (1957)
- Doorsnede parkeergarage (nr. 85) met kelder (1966)
- Indeling terrein (1989), o.a. ondergrondse tanks en diverse leidingen
- Indeling terrein (2005), o.a. ondergrondse tanks en diverse leidingen

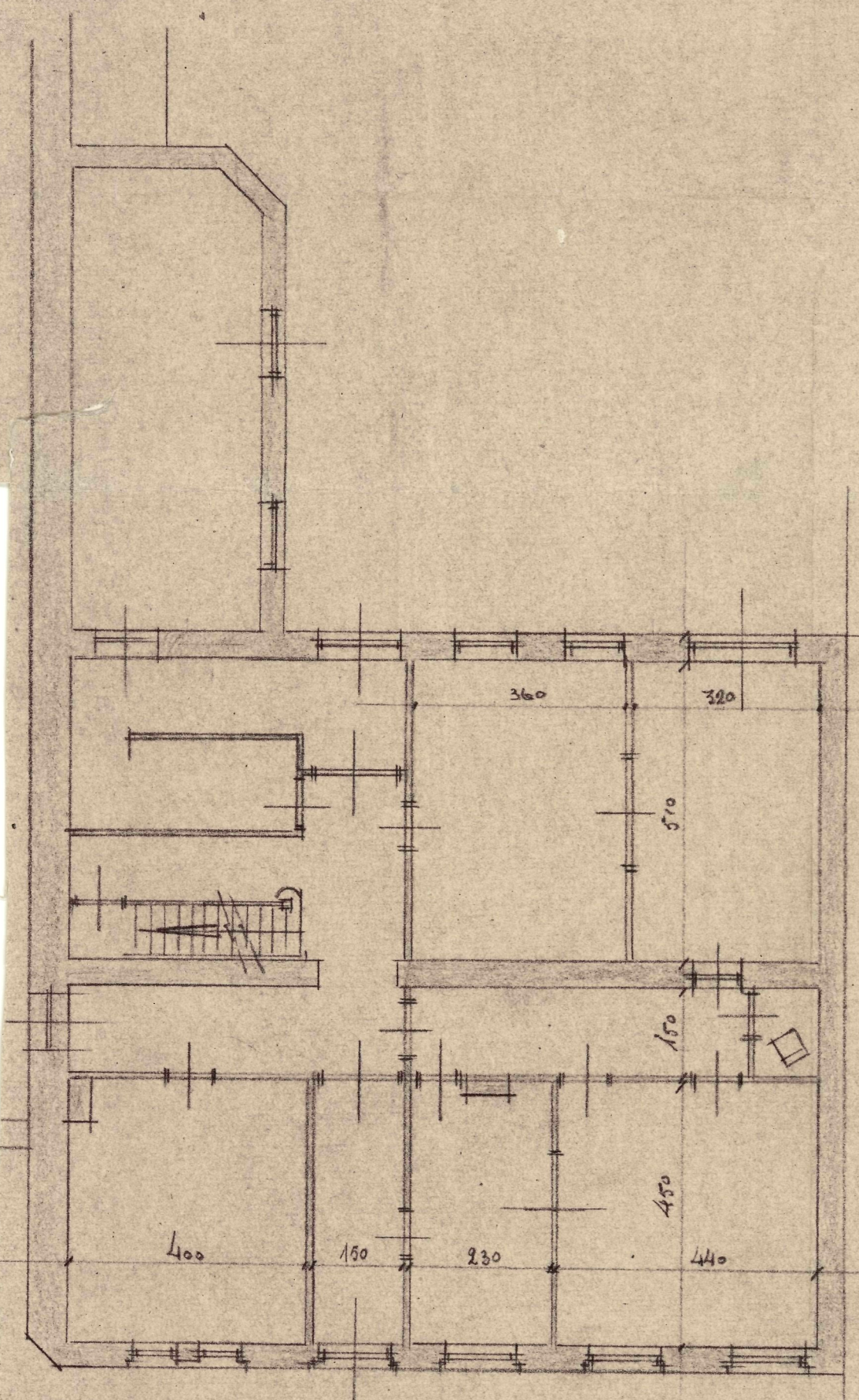
BEST VOORGEVEL

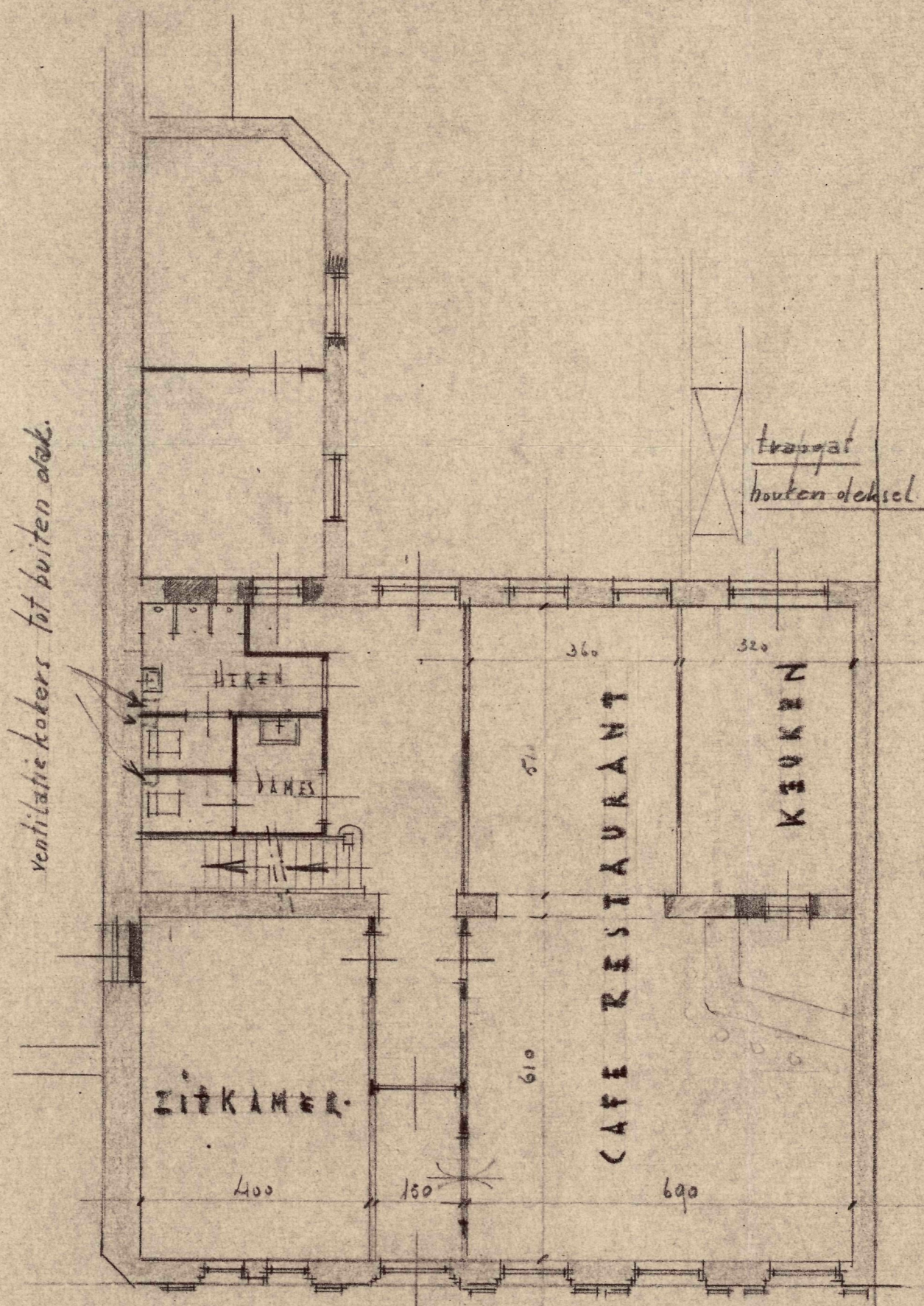
NIEUWE GEVEL

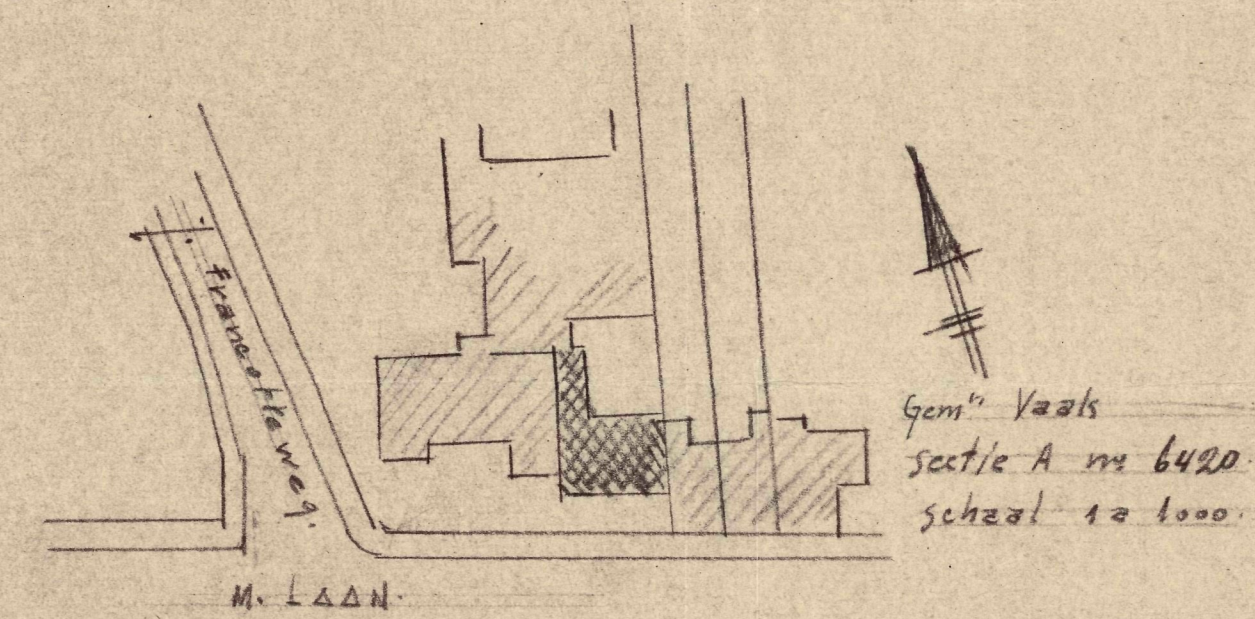
DOORSNIDE A. B.

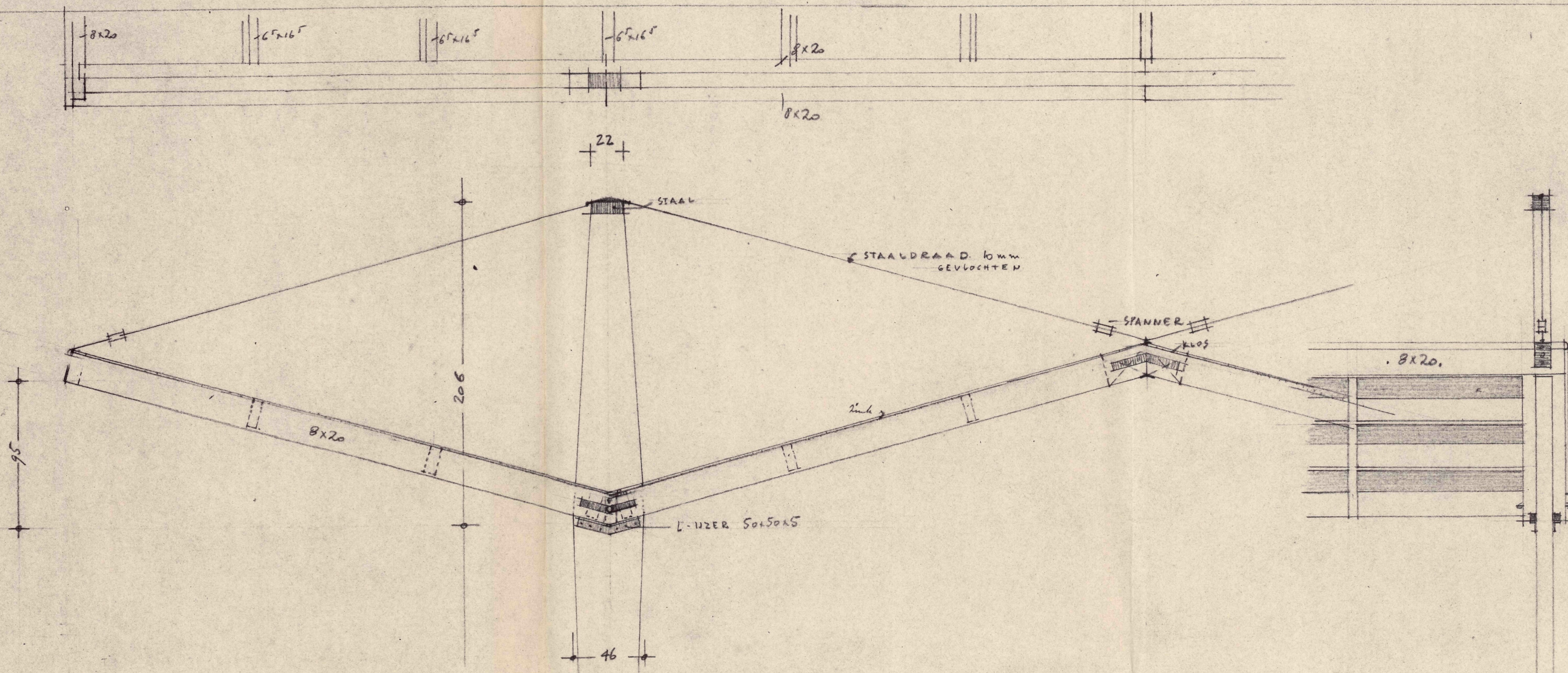
BEST BEG. GROND.

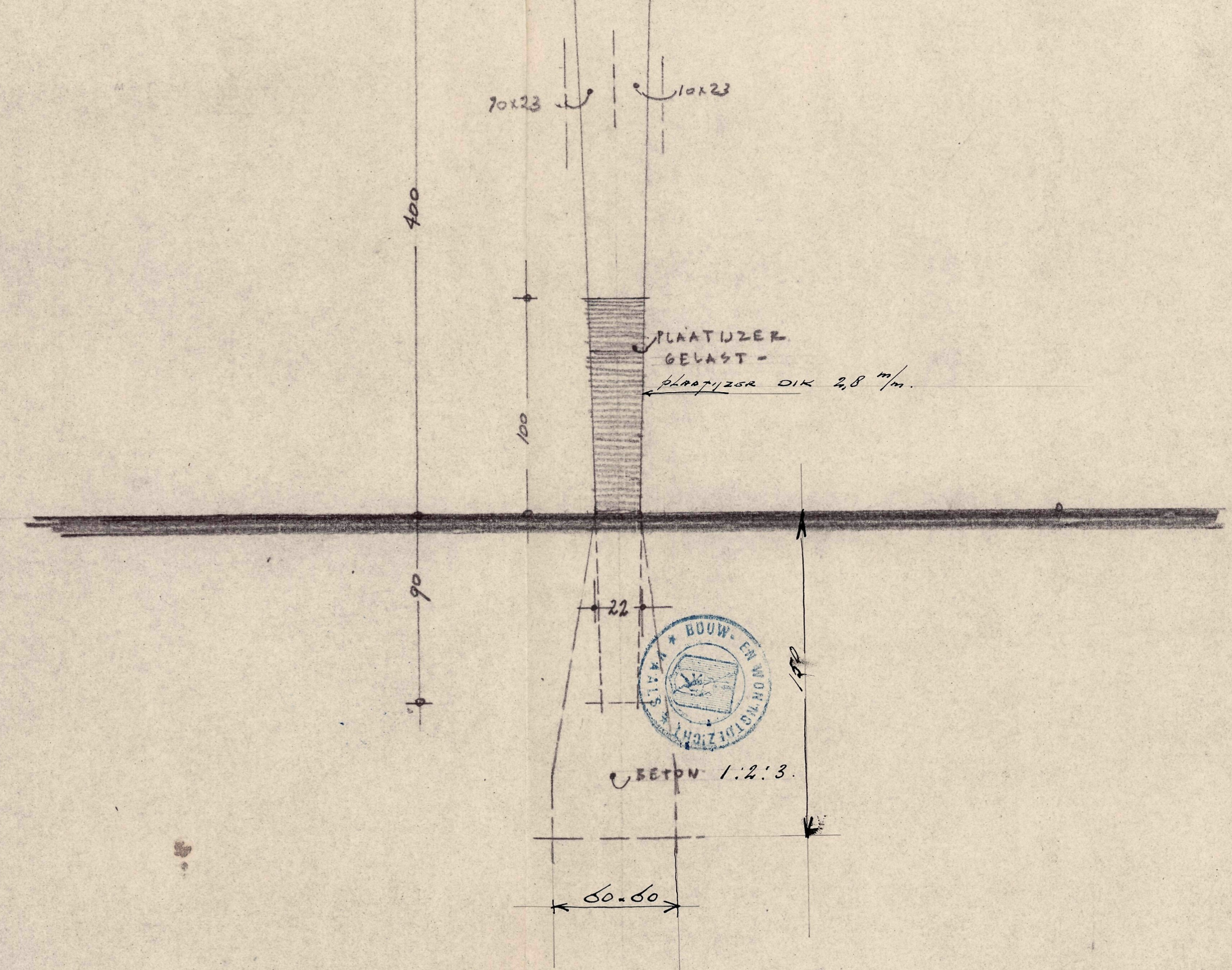
NIEUWE BEG. GROND.

PLAN TOT VERBOUWING VAN PAND
M. LAAN N: 83 VOOR REKENING VAN
DHR. L. FRJNS M. LAAN N: 83 VAALS.
SCHAAL 1:100

DAKBEDEKKING:
TAY-PLAST PLASTIC GOLFPLAAT

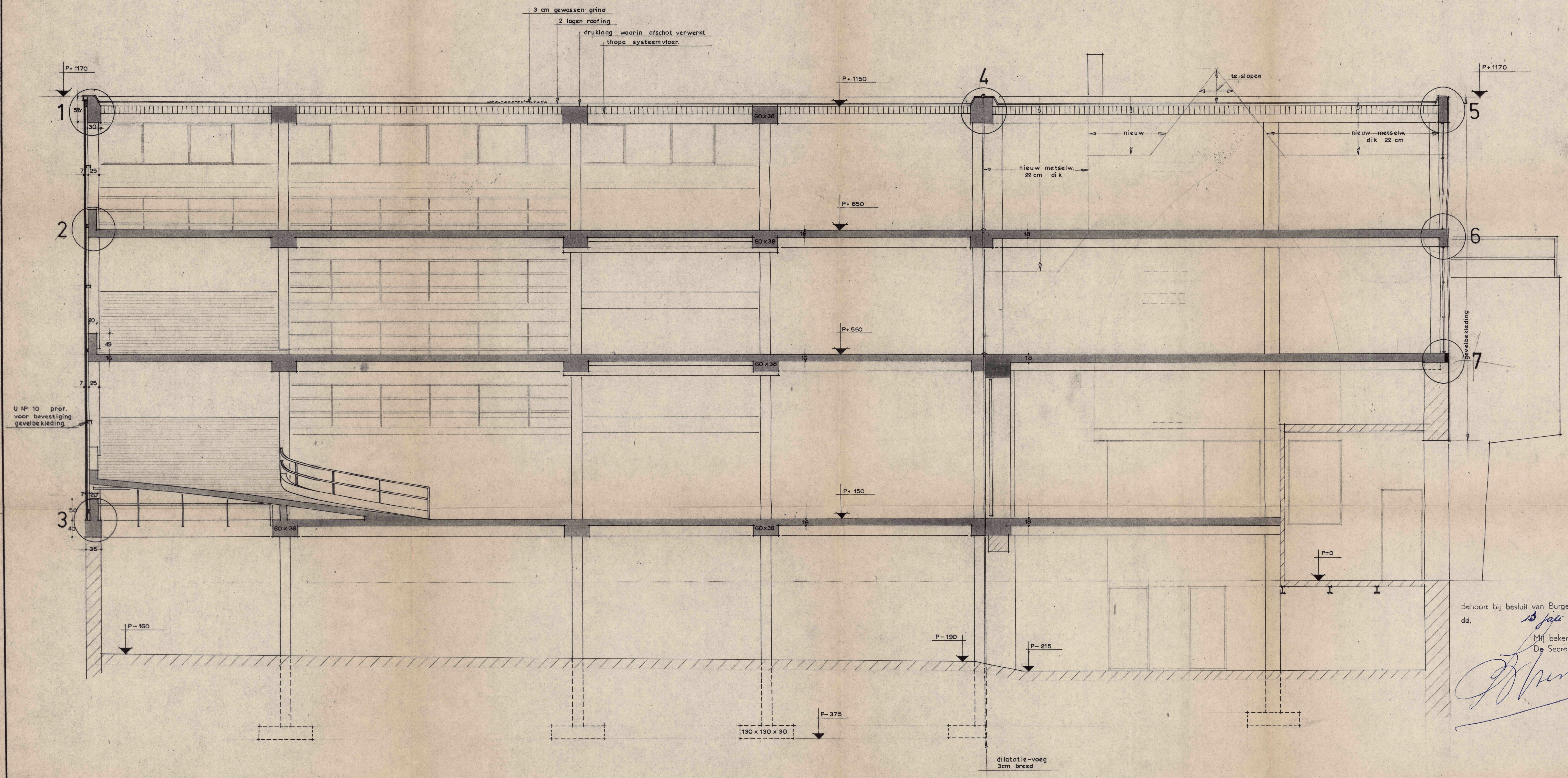

Behoort bij besluit van Burgemeester en Wethouders,
dd. 7 november 1947, nr. 1204

Mij bekend,
De Secretaris,

Behoort bij mijne aanvraag aan Edel Achtbare
Heeren Burgemeester en Wethouders der Gemeente
VAALS met verzoek om
vergunning tot bouwen.

ARCHITECTENBUREAU A. J. N. BOOSTEN			
T. H. A. BOOSTEN v. ARCH. EN IR. J. WITTEVEEN B.L.			
BOURGOGNESTRAAT 22 - MAASTRICHT - TEL. 5312 (K 4400)			
OVERKAPPING GARAGE P.L.V.X TE VAALS			
DETAIL KOLVM.			
WERK No 647	SCHAAL 1:20 GET. J.N.	40697.	BLAD No 2

DOORSNEDE A-A

Behoort bij besluit van Burgemeester en Wethouders
dd. 15 jan 1966, nr. 146

Mij bekend,
De Secretaris,

[Handwritten signature]

Bouw aanvraag dd 1 jul 1966
i.o. *[Handwritten signature]*

architectenbureau jean m. p. e. masset
bosstraat 12 en 12-a, vaals (nl.)
tel. (04454)-1717

jean h. pleumeekers, chef-de-bureau

getekend:	j. pleumeekers dd: mrt '66	omschrijving werk:	
gewijzigd:	<i>[Handwritten signature]</i> dd: 10.3.66	GARAGE PLUX. en Zn.	
gecontr.:	dd:	DOORSNEDE A-A	
architect:	dd:	BESTEKTEKENING	schaal: 1:50.
		auteursrechten voorbehouden	
architectenbureau		werkn.:	30-B
jean m. p. e. masset		bladno.:	06
ateliers: bosstraat 12 en 12a vaals (nederl.) tel. 04454-1717			

